

Vásárosnamény Város Önkormányzata Polgármestere

4800 Vásárosnamény, Tamási Áron u. 1.

Telefon/Fax: 45/470-652

honlap: www.vasarosnameny.hu

e-mail: polgarmester@vasarosnameny.hu

Ügyiratszám: 151/2023.A. /2023.

Készítette: dr. Fórizs Erzsébet önkormányzati osztályvezető

Koncz Edina Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ Vezetője

A határozati javaslat elfogadásához
egyszerű többség szükséges!

ELŐTERJESZTÉS

– a Képviselő-testülethez –

Vásárosnamény város szociális szolgáltatótervezési koncepciójának elfogadására

(Készült: a Képviselő-testület 2023. május 24-i rendes ülésére)

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban Szt.) a kétezer lakosú települési önkormányzatok részére kötelező jelleggel írja elő a szolgáltatótervezési koncepció elkészítését.

Az Szt. 92. § (3) bekezdése értelmében:

„(3) A legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatói feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatótervezési koncepciót készít. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatótervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A szolgáltatótervezési koncepciót - a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet szabályai szerint - az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja. A koncepció különösen a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, a szolgáltatások biztosításáról szóló ütemtervet, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét tartalmazza.

Vásárosnamény Város Önkormányzata a szociális szolgáltatótervezési koncepcióját 2004. évben fogadta el. Az azóta bekövetkező jogszabályi és egyéb környezeti feltételekben bekövetkező változások miatt új koncepció készítése indokolt a régi hatályon kívüli helyezésével.

Az új szolgáltatótervezési koncepcióban célul tűztük ki a kötelező szociális alapszolgáltatások továbbműködtetését, illetve minél magasabb színvonalon történő ellátását, a szolgáltatások tárgyi feltételeinek további javítását. Az elkövetkező időszak egyik legnagyobb kihívása a szolgáltatás

színvonalának és az elért eredmények megőrzése, lehetőség szerinti továbbfejlesztése.

A szolgáltatástervezési koncepciót az Szt. 58/B § (2) bekezdése alapján véleményezték az önkormányzat területén működő Szociálpolitikai Kerekasztal (a továbbiakban: Kerekasztal) tagjai. A Kerekasztal tagjai által tett javaslatok beépítésre kerültek a koncepció tervezetébe.

Az előterjesztés mellékletét képezi a határozati javaslat és a szolgáltatástervezési koncepció tervezete.

Az előterjesztést Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló önkormányzati rendelet 46. § (2) bekezdésének e) pontja alapján a Pénzügyi Bizottság, a 48. § (1) bekezdésének b) pontja alapján a Jogi, Ügyrendi és Közbiztonsági Bizottság, a 49. § (4) bekezdésének d) pontja alapján pedig a Szociális, Egészségügyi és Művelődési Bizottság véleményezi.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megvitatni, a határozati javaslatot pedig elfogadni szíveskedjen!

Vásárosnamény, 2023. május 17.

Filep Sándor
polgármester

„Határozati javaslat”
Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének
...../2023. (.....) önkormányzati határozata

Vásárosnamény város szociális szolgáltatástervezési koncepciójának elfogadásáról

A Képviselő-testület:

- 1) Vásárosnamény város szociális szolgáltatástervezési koncepcióját a határozat 1. melléklete szerinti tatalommal és 46 számozott oldallal **elfogadja**, s ezzel egyidejűleg a 143/2004. (XII. 22.) Kt. számú határozattal elfogadott szociális szolgáltatástervezési koncepciót **hatályon kívül helyezi**.
- 2) **Felkéri** a Polgármestert és a Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ vezetőjét, hogy gondoskodjon a koncepcióban megfogalmazott feladatok időbeli végrehajtásáról.

Felelős : Polgármester, Intézményvezető
Határidő: folyamatos.

A határozatot kapják:

1) Polgármester	(helyben),
2) Jegyző	(helyben),
3) Önkormányzati Osztály Vezetője	(helyben),
4) Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ Vezetője	(székhelyén).

Ellenőrizte:

Feketéné

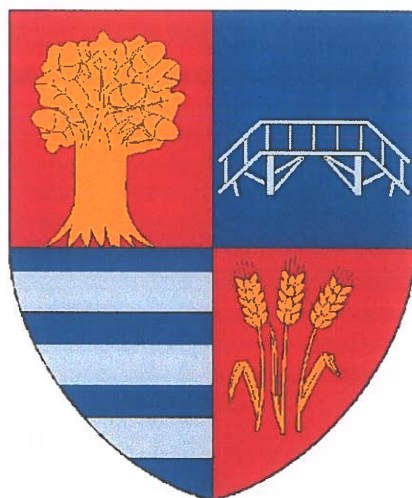
.....
Feketéné dr. Lázár Emese
aljegyző

Az előterjesztés és a határozati javaslat törvényességi szempontból megfelel.

Vásárosnamény, 2023. május 18.

[Handwritten signature]
.....
dr. Deák Ferenc jegyző

Vásárosnamény Város Önkormányzata
4800 Vásárosnamény, Tamási Áron utca 1.

VÁSÁROSNAMENY VÁROS SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓJA

Vásárosnamény

2023

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETÉS	3
II. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR	5
III. HELYZETELEMZÉS	9
1. Elhelyezkedés, regionális szerep.....	9
2. Közlekedés, megközelíthetőség	9
3. Lakáshelyzet, közművesítettség, infrastruktúra	10
6. Társadalmi, demográfiai jellemzők.....	12
7. Gazdasági jellemzők	15
8. Egészségi jellemzők	18
9. Egészségügyi-ellátórendszer bemutatása	21
10. Gyermekvédelmi-ellátórendszer bemutatása	23
11. Szociális-ellátórendszer bemutatása	26
IV. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ÉS ELLÁTÁSOK FEJLESZTÉSE	39
1. Szociális szolgáltatások fejlesztésének és működtetésének alapelvei	39
2. SWOT analízis a szociális szolgáltatások fejlesztéséhez	40
3. A szociális szolgáltatások és ellátások fejlesztése	40
4. Fejlesztések ütemezése, pénzügyi forrásai.....	45
V. ÖSSZEGZÉS	46

I. BEVEZETÉS

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. tv. (a továbbiakban: **Szt.**) meghatározza a települési önkormányzatok kötelező szociális feladatait, valamint az általuk fenntartott szociális intézményekkel kapcsolatos felelősségeit és teendőit, és előírja a szolgáltatástervezési koncepció elkészítésének kötelezettségét is. Az Szt. 92. § (3) bekezdése értelmében a legalább kétezer lakosú települési önkormányzatoknak szociális szolgáltatástervezési koncepciót kell készítenie. Amennyiben a települések egyes szociális feladataikat társulás keretében látják el, e szolgáltatások tekintetében a szolgáltatástervezési koncepciót a társulás készíti el.”

A szolgáltatástervezési koncepciót - a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM. rendelet (a továbbiakban: **SzCsM. r.**) szabályai szerint - **az önkormányzat két évente felülvizsgálja és aktualizálja.**

A koncepció különösen a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, a szolgáltatások biztosításáról szóló ütemtervet, a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, valamint az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét tartalmazza.

A koncepció elsődleges célja, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek olyan (jogszabályban rögzített) ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják, és a minőségi ellátást biztosítják. További cél, hogy a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, és eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat az ügyfeleknek. Ugyanakkor, bár a koncepció készítését az Szt. írja elő, az egységes szemlélet, illetve az integrált intézmény működése szükségessé teszi, hogy a koncepcióban az önkormányzat gyermekjóléti intézményekkel és szolgáltatásokkal kapcsolatos kötelezettségei és fejlesztési elképzelései is teret kapjanak.

A koncepció célja:

- meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének alapelveit, irányait, céljait, amelyeket a település a szociális szolgáltatások biztosítása, fejlesztése során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit;
- részletezni azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális szolgáltatások biztosítása során az önkormányzat érvényesíteni kíván;
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által szabályozott különböző típusú intézmények magasabb szintű, szükségletekhez igazodó feladatainak ellátását.

A koncepció feladata:

- elősegíteni egy egységes szociális szolgáltató politika kialakítását a településen;
- információt adni a különböző szolgáltatást igénylők részére, illetve a szolgáltatást biztosító intézmények, szervezetek számára,
- információt nyújtani egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához,
- a szolgáltatástervezési koncepcióban lévő adatok alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása, valamint a meglévő szolgáltatások hatékony fejlesztése.

A szociális gondoskodás komplex módon, nemre, korra, fogyatékosagra, nemzetiségre, vallási hovatartozásra tekintet nélkül egyéni szükségletekhez igazodó segítségnyújtás, amelynek mértékét és fajtáját mindenkor a segítségre szoruló egyén egészségi, szociális és mentális állapota határozza meg. A szociális

gondoskodás célja az életminőségnek a javítása (vagy fenntartása) a vonatkozó törvények, rendeletek és etikai szabályok adta lehetőségek kihasználásával.

A szociális gondoskodás feladata tehát nem kevesebb, mint az, hogy a társadalmilag tipikus, de egyénileg jelentkező élethelyzeteket feltárja, s azokra - a jog által kínált lehetőségek keretei között - reagáljon. Megtalálja azokat az eszközöket, amelyekkel a felmerülő problémák a leghatékonyabban kezelhetők, egyidejűleg biztosítsa, hogy ez a beavatkozás az egyén szabadságát és személyiségi jogait tiszteletben tartsa, és ugyanakkor a közösség védelme is megvalósuljon. A mai felfogás szerint a szociális feladatok körébe tartoznak a szociális (társadalmi) rehabilitáció eszközei és intézményei. A társadalomba való be-, illetve visszailleszkedés érdekében segítségre szorulnak a társadalom mindazon tagjai, akik bármilyen oknál fogva (betegség, fogyatékosság, munkaképesség megváltozása, munkanélküliség, családi körülmények vagy a család hiánya, szenvedélybetegségek stb.) beilleszkedési zavarokkal küzdenek.

Magyarország Kormánya, a települési önkormányzatok, és az egyházak szociális védőhálót szőnek a rászorultak köré, hogy megakadályozza helyzetük rosszabbodását és a kirekesztődésüket. A szociális védőháló, mint a szociális kérdések megoldását elősegítő intézmények rendszere funkcionál, amely a leginkább veszélyeztetett csoportok: gyermekek, időskorúak és a társadalom periferiájára szorultakra fókuszál. Ebben a folyamatban szervezetrendszerek együttműködése szükséges. Az állami feladatátvállalás a szubszidiaritás elve alapján történik, mivel a különféle kérdéseket az elsősorban keletkezési szinten törekednek megoldani, a felsőbb hatalmi szint akkor lép közbe, ha az alsóbb szinten nem találnak megoldásokat az adott kérdésekre. Abban az esetben, amikor az egyén létfeltételei másként nem biztosíthatók, azaz a rászorultsága megköveteli, akkor az állami (és önkormányzati) segítség lép működésbe. A koncepcióhoz összegyűjtött adatok, illetve statisztikai mutatók (Forrás: Központi Statisztikai Hivatal, Központi Címregiszter) révén a város lakosságának demográfiai, ellátottsági mutatója válik ismertté. Az adatok, illetve a szociális szolgáltatásokat nyújtó intézmény javaslata alapján az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra kialakítása és a jelenlegi szolgáltatások fejlesztése a legfőbb feladata a koncepciónak.

II. Jogszabályi háttér

Magyarország Alaptörvény XIX. cikke szerint Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegyesség, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot a rászorulóknak esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.”

Az állami szociális intézmények és intézkedések igénybevételére nem csupán a nevesített élethelyzetekben levőket, hanem mindazokat feljogosítja, akiknek erre szükségük van.

Alaptörvény XIX. cikke értelmében: „A szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja. Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja.”

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: **Mötv.**) biztosítja a települések igazgatási önállóságát. A Mötv. § (1) bekezdése kimondja, hogy „A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.”

A Mötv. 10. § (2) bekezdése szerint: „A helyi önkormányzat - a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.”

A törvény értelmében a helyi önkormányzat köteles gondoskodni a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosításáról. Az önkormányzat a kötelező, az önként vállalt feladatait teljesítheti saját maga által alapított és fenntartott intézmény útján, vagy ilyen szolgáltatást nyújtó intézménnyel ellátási szerződés keretében.

A Mötv. 41. § (6) bekezdése alapján: „A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására - jogszabályban meghatározottak szerint - költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, továbbá szerződést köthet természetes és jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel.”

A szociális ellátás feltételeinek biztosítása - az egyének önmagukért és családjukért, valamint a helyi közösségeknek a tagjaikért viselt felelősségén túl - az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata. (Szt. 2.§)

Az Szt. célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. Az Szt. 1. §- a szerint a helyi önkormányzatok az Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is megállapíthatnak.

„A szociális szolgáltatást a helyi önkormányzat, az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány

rendeletében kijelölt szerv, illetve a társulás más helyi önkormányzattal vagy társulással kötött megállapodás útján is biztosíthatja.” (Szt. 90.§ (4) bekezdés)

Az Szt. a települési önkormányzatok lakosságszámának függvényében határozza meg a szociális ellátások minimális szintjét az Alaptörvényben garantált jogok érvényesülése érdekében.

Az Szt.-ben foglalt szociális ellátások csoportosítása:

1) Pénzbeli ellátások:

a) a járási hivatal:

- időskorúak járadékát,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatást,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,
- gyermekek otthongondozási díját,
- ápolási díjat, emelt összegű ápolási díjat,

b) a képviselő-testület: törvényben és a települési önkormányzat rendeletében meghatározott feltételek szerint települési támogatást állapít meg.

2) Természetben nyújtott szociális ellátások:

- köztemetés,
- Közgyógyellátás,
- egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

2015. március 1. napjától az Szt.-ben jelentős változás következett be, amellyel a kötelezően biztosítandó pénzbeli és természetbeni ellátások többsége a járási hivatal hatáskörébe került. A települési önkormányzat feladat- és hatáskörében a települési támogatás és a köztemetés maradt. Az Szt. rendelkezése szerint a települési önkormányzat a hatáskörébe tartozó pénzbeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére - a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint - más pénzbeli támogatásokat is megállapíthat.

3) Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások:

a) Szociális alapszolgáltatások:

- falu- és tanyagondnoki szolgáltatás,
- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- közösségi ellátások,
- támogató szolgáltatás,
- utcai szociális munka,
- nappali ellátás.

b) Szakosított ellátások:

- ápolást-gondozást nyújtó intézmények,
- rehabilitációs intézmények,
- támogatott lakhatás,
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények,
- lakóotthonok.

A szociális alapszolgáltatások megszervezésére a települési önkormányzatok lakosságszámtól függően kötelezettek. Városunkban kötelezően megszervezendő alapszolgáltatások az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, nappali ellátás. Az Szt. IV. fejezete, valamint Vásárosnamény Város Önkormányzatának az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 15/2015. (XII.18.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: **SZEM. rendelet**) alapján történik Vásárosnamény város alap- és szakosított ellátásának biztosítása. A SZEM. rendelet célja, hogy az Szt. végrehajtásaként a helyi sajátosságoknak megfelelően meghatározza az önkormányzat által biztosított egyes személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások, szakosított ellátások formáit, szervezeti kereteit, jogosultsági feltételeit és azokért fizetendő térítési díjak mértékét. A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások egy része térítésmentesen vehető igénybe, míg más szolgáltatásokért térítési díjat kell fizetni.

Az Szt. és a SZEM rendelet alapján biztosított szociális szolgáltatások és szakosított ellátások körét és szabályait a III. fejezet 12. pontja részletezi.

A gyermekvédelmi ellátórendszert a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: **Gyvt.**) szabályozza. A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről. (Gyvt. 1. § (1) bekezdés)

A gyermekvédelmi rendszer működtetése állami és önkormányzati feladat. (Gyvt. 14. § (3) bekezdés). A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni ellátások, valamint személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, illetve hatósági intézkedések biztosítják.

A települési önkormányzat feladatai a Gyvt. 94. §-a szerint:

- a gyermekek védelme helyi ellátó rendszerének kiépítése és működtetése, a területén lakó gyermekek ellátásának megszervezése,
- a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai kivételével a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások biztosítása,
- közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül gyermekjóléti szolgálatot működtet, (A közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti települési önkormányzat által működtetett gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó települések lakosságára terjed ki. Amennyiben a gyermekjóléti szolgálat fenntartója társulás, a társulás társulási megállapodásban megjelölt székhelye kizárólag az e bekezdés szerint feladatellátásra kötelezett önkormányzat lehet.)
- az a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén
 - a) tízezerél több állandó lakos él, bölcsődét,
 - b) húszezerél több állandó lakos él, az a) pontban meghatározottak mellett gyermekek átmeneti otthonát,
 - c) harmincezerél több állandó lakos él, az a) és b) pontokban meghatározottak mellett családok átmeneti otthonát,köteles működtetni.
- ha a bölcsődei ellátásra az adott településen legalább öt gyermek tekintetében igény jelentkezik, vagy a település - jogszabályban meghatározottak szerint megállapított - 3 év alatti lakosainak száma

meghaladja a 40 főt, a (3) bekezdés a) pontja alá nem tartozó települési önkormányzat köteles gondoskodni a gyermekek bölcsődei ellátásáról a 42. § (2) bekezdése szerinti bölcsődei ellátást nyújtó intézmények, szolgáltatások bármelyik formájának biztosításával, önállóan, társulásban vagy ellátási szerződés útján,

- járásszékhely település lakosságától függetlenül köteles gyermekjóléti központot működtetni, (A járásszékhely településen működő gyermekjóléti központ ellátási területe a járás lakosságára terjed ki.)

Vásárosnamény Város Önkormányzata által biztosított gyermekvédelmi ellátások az alábbiak:

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- b) gyermekétkeztetés,

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- a) a gyermekjóléti szolgáltatás,
 - család- és gyermekjóléti szolgálat: 2016. január 1. napjától bevezetett ellátási forma,
 - család- és gyermekjóléti központ: 2016. január 1. napjától bevezetett ellátási forma,
- b) a gyermekek napközbeni ellátása,
 - bölcsőde, a hetes bölcsőde,
- c) a gyermekek átmeneti gondozása,
- d) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai (2018. december 31. napjáig: Biztos Kezdet Gyerekház).

III. Helyzetelemzés

1. Elhelyezkedés, regionális szerep

Vásárosnamény Magyarország északkeleti részén, az Észak-alföldi régióban, Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében található. A vármegye speciális geopolitikai helyzete a határmentiségből adódik: Romániával, Ukrajnával és Szlovákiával határos. A város a beregi térség központja, a Tisza, Szamos és Kraszna folyók találkozásánál, az ukrán határtól 20 kilométerre, a vármegye székhelyétől, Nyíregyházától 50 kilométerre fekszik.

A város a „Bereg szíve”, a térség centruma, így annak oktatási, kulturális, egészségügyi, gazdasági, kereskedelmi, idegenforgalmi és közlekedési magja. Vásárosnamény járási központ, 2013. január 1-től az azonos nevű járás központja, amely Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye viszonylag nagy kiterjedésű, közepes lakónépességű és alacsony népsűrűségű statisztikai körzete. A kedvezményezett járásokról szóló 290/2014.(XI. 26.) Kormányrendelet a komplex fejlettségi mutató alapján a komplex programmal fejlesztendő 36 járás közé sorolta (az ország 197 járása közül a 19. legrosszabb helyzetben lévő járás). A vásárosnaményi járást 2 város és 26 község alkotja.

A mai város négy kisebb önálló településrészből (Vásárosnamény, Vitka, Gergelyi és Ugornya), valamint két tanyából szerveződött, ezek közül Gergelyit és Ugornyát 1939-ben egyesítették Gergelyiugornya néven. Vásárosnamény 1969-ben egyesült Vitkával (a Károlyi és Petőfi tanyákkal) és Gergelyiugornyával, 1970-től nagyközség, 1979-ben városi rangot kapott.

2. Közlekedés, megközelíthetőség

Az életminőséget jelentős mértékben befolyásolja a település elhelyezkedése. Elsősorban az, hogy „tranzitvárosként” igen komoly az átmenő forgalom minden irányba.

A vasúti pályaszakaszok állapota igen rossz, emiatt a személy- és teherforgalom egyaránt visszaesett az elmúlt évtizedekben. Jelentős pályarekonstrukciós munkálatok nélkül nem is várható lényeges javulás. Az autóbuzos tömegközlekedés szerepe jelentős, de ezen kívül a közúti teherforgalom és a személyautók nagy száma a meghatározó. Vásárosnamény és Nyíregyháza között a 41-es főúton szinte nincs olyan napszak,

amikor ne lenne komoly forgalom. Ez a helyzet a főút folytatásában Beregsurány felé is. A korábbi terhelést csökkentette a megépült M3-as autópálya szakasza, elvonva a forgalom egy részét.

A város földrajzi tagoltsága miatt a közigazgatási határon belül is komoly a napszakos ingázás. Iskola- és munkakezdekor a központba, délután pedig a hazafelé tartó forgalom jelentős. A közlekedésből eredő légszennyezés nem elhanyagolható. A magas gépjárműforgalom – főként a teherforgalom – jelentősen kiveszi a részét nemcsak a levegő, hanem a zajszennyezés terén is. Az Önkormányzat a por és a zajterhelés csökkentése érdekében forgalomszervezést, elkerülő utak építését, utak, járdák javítását, zöldterületek bővítését, kerékpáros közlekedés feltételeinek további bővítését tervezi.

3. Lakáshelyzet, közművesítettség, infrastruktúra

Településünkön a KSH adatai alapján az elmúlt években a következő táblázatok adatai tartalmazzák a lakásállomány legfontosabb adatait.

1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2015	3346	1	0	35,89%	99,34%	100,00%
2016	3347	2	1	35,88%	98,03%	100,00%
2017	3362	18	5	36,17%	97,26%	100,00%
2018	3365	4	1	36,11%	97,18%	100,00%
2019	3367	4	1	36,03%	100,00%	100,00%
2020	3367	2	1	35,97%	100,00%	100,00%
2021	3364	1	0	35,94%	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

2. számú táblázat

Bérlakás és szociális lakás állomány

(önkormányzati adatok)

Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2015	3 346	n.a.	n.a.	n.a.	32	n.a.	n.a.
2016	3 347	n.a.	42	n.a.	32	n.a.	n.a.
2017	3 362	n.a.	63	n.a.	32	n.a.	n.a.
2018	3 365	n.a.	56	n.a.	32	n.a.	n.a.
2019	3 367	n.a.	59	n.a.	36	n.a.	n.a.
2020	3 367	n.a.	61	n.a.	36	n.a.	n.a.
2021	3 364	n.a.	61	n.a.	37	n.a.	n.a.
2022	3 364	n.a.	61	n.a.	37	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A szociális bérlakások mindegyike megfelelő komfortfokozatú. Komfortnélküli, szükséglakások nincsenek. Az önkormányzati lakáshoz jutás részben pályázati formában történik. Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének 20/2011. (VII.08.) számú önkormányzati rendelete az önkormányzat tulajdonában lévő lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek bérletéről és elidegenítéséről szabályozza a bérbeadást.

Településünkön az elégtelen lakhatási körülményekről nincs hivatalos nyilvántartás, de tudomásunk van olyan családokról, akiknek a lakhatási körülményei nem megfelelőek. Sokan élnek egy közös ingatlanon, de nem tudunk szociális bérlakást nyújtani számukra. Néhány családnál még a napi minimális higiénia biztosítása sem mindig megoldott.

A hajléktalanság problémája sok szempontból - jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai -értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak, és nem utolsó sorban valamilyen szenvedélybetegségük is vélelmezhető. A hajléktalan szálló kihasználtsága évek óta 100% -os.

A lakásviszonyok jellemző problémái a közműdíj-, illetve lakáshitel-tartozások, hátralékok felhalmozódása. Lakhatást segítő támogatás a települési lakhatási támogatás, melyet Vásárosnamény is biztosít a rászorulóknak részére. Az elmúlt évben 175 család részesült az ellátásban, összesen 15 239 600 Ft értékben. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról is, amely akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A hátralékkal rendelkező családok esetében a Család- és Gyermejköltségi Központ nyújt segítséget a hátralék rendezéséhez. Tapasztalat, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése, melyet sajnos, egyre gyakrabban követ az ingatlan elárverezése.

A város infrastrukturális állapota elfogadhatónak mondható. Az ivóvíz, a szennyvíz, a gáz, a telefon, a kábel TV gerincvezetéke csaknem az egész város területén kiépült. Nincs még kiépített szennyvízvezeték a Perényi tanyán. Gyakorlatilag lezárult Jánd település csatlakozása a Gergelyiugornyai városrészen lévő szennyvíztisztítóra.

Sajnos szórványosan még mindig vannak, akik nem kötöttek rá a kiépült közművekre. A talajterhelési díj mértékének megemlése sem javított sokat a helyzeten. A legnagyobb problémánk e téren, hogy a közműhálózatunk elöregedett, a felújítása indokolt, azonban ez igen jelentős anyagi ráfordítást igényelne önkormányzatunktól.

A térség többi településéhez hasonlóan a csapadékvíz/belvíz elvezetés/megtartás terén jelentkeznek a legkomolyabb problémák.

A belső városrészen nyáron a nagy hőség és szárazság miatt az ivóvízrendszerben nyomáscsökkenés jelentkezik. Nem bírják a megnövekedett fogyasztási igényeket. Az Önkormányzat az üzemeltető TRV Zrt-vel együtt új kút fúrásával és a korábbi kút újbóli üzembe helyezésével igyekezett a megnövekedett vízigényt kielégíteni.

A város IKT-ellátottsága számában nincs jelentős eltérés a Vásárosnaményhoz hasonló települések átlagától, a mobilszolgáltatók előretörése miatt fejlesztési igény nem jelentkezik.

Az alapvető közszolgáltatások fejlesztése Vásárosnaményban folyamatosan zajlik, azonban a fejlesztések folytatása szükséges a lakossági igényeknek megfelelően.

Vásárosnaményban a köznevelést egy általános iskola két tagintézménye, egy gimnázium, egy technikum és szakképző iskola végzi, ezzel is biztosítva a megfelelő munkaerő utánpótlást. Az óvodai intézményrendszert egy központi és két tagóvoda alkotja. A bölcsődei ellátást az Önkormányzat mellett több egyházi fenntartó is biztosítja, illetve biztosítani kívánja. Folyamatban van a Vásárosnaményi Református Egyházközség fenntartásában épülő Édenkert Óvoda és Minibölcsőde építése. A Beregi

Mesevarázs Birodalom Bölcsőde a BEREGTÖT fenntartásában működik. A vitkai városrészen a Tornyospálcai Egyházközség „Bizalom” minibölcsődéje 7 férőhellyel 2021.09.01. napján nyitotta meg a kapuit. A Görög Katolikus Egyház szintén a vitkai városrészen újabb bölcsődei férőhelyeket épít. A kötelező szociális szolgáltatások biztosítása az Önkormányzat fenntartásában működő Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ (a továbbiakban: szociális intézmény) feladatkörébe tartozik.

6. Társadalmi, demográfiai jellemzők

A városra vonatkozó demográfiai adatok egészen az 1870-es évekre visszamenőleg állnak rendelkezésre. A település lakosság száma még a rendszerváltás utáni években is gyarapodott, egészen az ezredfordulóig folyamatos emelkedést mutatott, ennek oka, hogy a környék aprófalvas településeinek lakói Vásárosnaményba költöztek, mely képes volt számukra alternatívát, munkalehetőséget nyújtani. Feltűnő a 2000-es évek elején tapasztalható pozitív változás. A lakosság szám csúcspontját 2002-ben érte el, ekkor 9439 főt számlált a település, oka a 2001-es nagy tiszai árvíz, ugyanis az árvíz sújtotta környező beregi településekről a károsultak jelentős számban költöztek be Vásárosnaményba. A negatív tendencia az ezt követő években következett be.

3. számú táblázat
Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő	Változás
2016	9 016	bázis év
2017	8 917	98,90%
2018	8 825	98,97%
2019	8 318	94,25%
2020	8 437	101,43%
2021	8 371	99,22%
2022	8 159	97,47%

Forrás: KSH

4. számú táblázat
Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint
(2023.04.27.)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	3961	4269	8230	48,13	51,87
0-2 évesek	114	123	237	48,10	51,90
0-14 éves	553	589	1142	48,42	51,58
15-17 éves	139	130	269	51,67	48,33
18-59 éves	2375	2223	4598	51,65	48,35
60-64 éves	235	310	545	43,12	56,88
65 év feletti	659	1017	1676	39,32	60,68

Forrás: KCR

5. számú táblázat

Élve születések számának alakulása

Év	Élve születések száma
2015	66
2016	99
2017	70
2018	68
2019	85
2020	77
2021	85
2022	60

A lakónépesség számának folyamatos csökkenésére a születések számának alakulása és az elvándorlás egyaránt hatással van. Ezzel együtt pedig az idősebb lakosok arányának növekedése, azaz az elöregedés is egyre erőteljesebb.

Az állandó népesség korösszetételének adataiból is megállapítható, hogy a település népessége öregszi. A 60 év felettek aránya az állandó népességben csaknem 27%. Az idősebb korosztály magas aránya jelzi, hogy a szociális és egészségügyi ellátórendszer fókuszába többek közt ezt a célcsoportot érdemes helyezni. Az öregedő népesség egyre inkább megkívánja az időseket érintő szociális- és egészségügyi szolgáltatások palettájának és kapacitásának fejlesztését városunkban. A 60 év felettek korcsoportjában a nők képviselik magukat magasabb arányban, ami szemlélteti azt a demográfiai jelenséget, miszerint a nők születéskor várható élettartama magasabb a férfiakéhoz képest. Ezt az adatot érdemes figyelembe venni a férfiakat érintő egészségügyi szolgáltatások, szűrővizsgálatok népszerűsítésének szempontjából.

Az aktív korúak (18 és 59 év közöttiek) aránya a település teljes népességén belül a legnagyobb (55,87%), körükben a férfiak száma még kicsit magasabb a nőknél. A 18 év alattiak aránya csupán 17,2% a város állandó népességén belül, körükben is minimális számban a férfiak vannak még többen, mint a nők.

A kor szerinti népességszerkezetről talán a legfontosabb információt az öregedési index adja, mely lényegében azt szemlélteti, hogy 100 fő 14 év alatti személyre hány fő 65 év feletti személy jut, azaz azt, hogy a népességszerkezet fiatalos vagy öregedő képet mutat. Településünkön a népesség öregedési indexe az elmúlt öt évben folyamatos emelkedést mutat, 2019-óta 130% feletti, és egyre növekszik, jelenleg 146,76. A mutató folyamatos emelkedése látványosan hívja fel a figyelmet egyrészt az időskorúak ellátásának fontosságára, másrészt a gyermekvállalási hajlandóság fokozásának szükségességére, valamint a fiatalok helyben tartásának súlyára.

A főbb demográfiai mutatók alapján összességében elmondható, hogy Vásárosnaményt az országos trendekhez hasonló demográfiai folyamatok jellemzik, az elöregedő népesség, mint társadalmi probléma városunkban is jelentős méreteket ölt.

Hátrányos helyzetűek bemutatása:

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, közöttük a roma népesség helyzete. Az elavult tudás, a nem megfelelő munkatapasztalat gyakran komoly akadálya a kitörésnek. Vásárosnaményban a vállalkozások elterjedtsége, lakossághoz mért száma vármegyei viszonylatban átlagosnak nevezhető. A mezőgazdaságban tartósan foglalkoztatottak száma nem jelentős. A többnyire családi gazdaságok munkaerő igényét a közeli hozzátartozók ki tudják elégíteni. A munkanélkülieknek jellemzően a szezonális munkák idején van lehetősége hosszabb-rövidebb időre elhelyezkedni a feldolgozó iparban. A munkájukat elvesztett, vagy eddig még foglalkoztatásban nem részesült emberek közül kerül ki a mélyszegénységben élők többsége. A hátrányos helyzetűek aránya

legmagasabb a roma etnikum körében. Sajnos, a szülők életkörülményei a gyermekek életminőségére is komoly hatással vannak.

Vásárosnaményban 3 szegregátum helyezkedik el, melyből a legnagyobb a város dél-keleti részén elhelyezkedő 2. számú szegregátum. A terület rehabilitációja és az ott élő lakosság felzárkóztatása érdekében az Önkormányzat két alkalommal sikeresen pályázott, melynek során komplex program valósított meg.

Első lépcsőben két korszerű szociális bérlakás, egy modern közösségi ház, és a gyerekek számára egy EU-s szabványoknak megfelelő játszótér került kialakításra. A projekt elemeként a Széchenyi utcán megvalósult az útburkolatok megerősítése, valamint a járdák felújítása. Mindhárom épület teljes körű külső és belső felújítása során az Önkormányzat törekedett az energiatakarékos fenntartásra. Az épületekben új bútorok, elektromos eszközök, a gyermekek számára felzárkóztató tananyagok és játékok állnak rendelkezésre. Több helyszínes térfigyelő rendszer telepítésére került sor a közbiztonság növelése érdekében. A projekt céljának megfelelően javultak a szabadidős tevékenységek feltételei, a leromlott városi területen élők lakhatási körülményei. A modern közösségi ház kialakításával, higiénés szolgáltatásokkal, életviteli tanácsadásokkal, gyermekprogramokkal várjuk az ott élőket. A közösségi kert adta lehetőségek kiaknázása, valamint a szociális programok általi szemléletformálás és a közösségépítés volt a cél. a célunk.

A második ütemben 3 darab szociális bérlakás kialakítása, komfortosítása történt meg a Széchenyi István utca 12/B, 12/C és Kraszna utca 46/A szám alatti ingatlanokban, valamint a Vásárosnamény, Széchenyi István utca 59. szám alatti önkormányzati tulajdonú épület is felújításra került. Utóbbi ingatlanon az Önkormányzat közösségi kertet is kialakított az ott élők részére, ahol megtermelhetik a szükséges zöldségeket a családjuk számára.

Az ingatlanok felújítása során új energiatakarékos külső és korszerű belső nyílászárók kerültek beépítésre, a korszerű gépészeti-, szigetelő- és napelem-rendszer telepítésével az épületek fenntartási költségeit akartuk csökkenteni.

A projekt keretében a területen térfigyelő kamararendszer kiépítése is megtörtént, valamint Heltai Gáspár utca útburkolatának felújítása mellet járda is kialakításra került.

A projektek hozzájárultak az átfogó célok teljesítéséhez. A területen élő lakosság életkörülményeinek javítását új járda építésével szolgálja, emellett az ingatlanok átalakítása és felújítása is hozzájárult a lakókörnyezet minőségi fejlődéséhez, az útfelújítással javult a közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, a szociális bérlakások a lakhatás feltételeit javítják a rászoruló családok számára.

A komplex projekt keretében olyan szolgáltatásokat, programokat szerveztek a szakemberek, amelyek elősegítették a társadalmi és munkaerő-piaci hátrányok újra termelődésének csökkentését, az integráció feltételeinek megteremtését.

Pályázat keretében a következő tevékenységek valósultak meg:

- Közösségi ház működtetése, családi napok szervezése, az együttműködés javítása érdekében képzések szervezése, mentorok biztosítása, klubok működtetése, rendezvények szervezése, valamint, 7 fő szociális szakember alkalmazása a projekt teljes idejére.
- Foglalkoztatás elősegítése munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok szervezésével, önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása, fejlesztése. Szociális munkások közreműködésével személyes mentoráláson alapuló munkaerő-piaci tanácsadást biztosítottunk az érintett területeken élők számára. Különböző képzéseket indítottunk az itt élő munkanélküli, illetve közfoglalkoztatott személyek részére.

Sor került a gyermekek iskolai felzárkózását segítő kiegészítő oktatási és készségfejlesztési programok szervezésére is, ezen belül:

- gyermekek iskolán kívüli tanulást segítő szolgáltatása keretében lehetőséget biztosítottak a szabadidő hasznos eltöltésére,
- nyári táborokat szerveztek, melyek a sport, a környezetvédelem, az egészséges életmód, a művészetek, a kézműves foglalkozások köré épültek,
- egyéb szolgáltatások keretében pszicho-pedagógus, logopédus, pszichológus és védőnő foglalkozott a gyerekekkel,
- egészségügyi programokat szerveztek, képzéseket indítottak a célcsoport számára, emellett egészségügyi szűrővizsgálatokat végeztek az érintett területen élő gyerekek, felnőttek és idősek körében egyaránt (pl. vércukor és vérnyomás-mérés, testsúlymérés, látásvizsgálat, stb.).
- a védőnők és a rendőrség közreműködésével dohányzás, drog és alkoholfogyasztás megelőzését célzó prevenciós programokat is szerveztek.

7. Gazdasági jellemzők

A település jelenlegi gazdasági szerkezete összetett. A térségben dominál a mezőgazdaság, viszont célszerű lenne az adottságoknak jobban megfelelő művelési ág váltás, a korábbi intenzív mezőgazdasági gyakorlatot fel kellene cserélni a környezethez közelebb álló extenzív termelésre. Az ipar szerepe egyre jelentősebb, több ágazata jelen van a városban: élelmiszer, feldolgozó, fém, építő, stb. A néhány év szünet után visszatelepült és állami támogatás segítségével is komoly fejlesztéseket végzett OSB lapokat gyártó SWISS KRONO KFT szerepe meghatározó a gazdasági életben.

A város egyik korábbi nagyfoglalkoztatója, az ARJ Ruhagyár Zrt. - korábban Berwin Ruhagyár Rt. - 2020-ban bezárt, amely több száz ember elbocsátásával járt együtt. Vásárosnamény gazdasági szerkezetében sikeresen alkalmazkodott, a munkanélküliség ekkor sem szökött az egekbe. Mindazonáltal, hogy a környező városok (Mátészalka, Kisvárd) a munkanélküliek egy részét „elszívta”, még így is foglalkoztatási centrumnak számít a város, s mindezen okok miatt nincsenek nagy munkanélküliségi problémák a térségben, sőt a munkahelyek gyakran munkaerő-hiánnyal is küzdenek, amely a bővülés lehetőségeit korlátozza.

Emellett egyre nagyobb teret nyer a terciér szektor, azon belül a logisztika és a kereskedelem. A városban vannak olyan meghatározó gazdasági szereplők, vállalkozások, amelyek hosszú ideje pozitívan járulnak hozzá a város megítéléséhez. Az önkormányzat iparterület fejlesztésével eredményes gazdaságfejlesztési időszakot tudhat maga mögött, sikeresen támogatta, illetve használta ki a gazdasági folyamatokat.

A turizmus az elkövetkezendő években is fontos gazdasági potenciállal bírhat: vizekben való gazdagsága miatt Vásárosnamény üdülőváros is. Az idegenforgalom legfőbb iránya a Tisza-parton elhelyezkedő üdülőövezet, illetve a belvárosban található Szilva Termál és Wellness Fürdő, mely a szezonális vízi élmények lehetőségét nyújtja. Megfelelő turisztikai attrakciók kialakításával és jó marketinggel a térség egyik ugródeszkája lehet. Nagy szerepet játszhatnak a helyi adottságokra épülő rendezvények és műemlékek is.

A közelmúltban felújításra került a Bereg Szíve Üdülőközpont. Elnyert pályázat keretében megindult a rendezvényter, valamint a sétányok rekonstrukciója. Ennek során a térkő burkolatok egységesítésére, a szétszórt favermek megszüntetésére, az aszfalt útszakaszok térburkolására és új fasor létesítésére kerül sor. A sétányok új, térkő burkolatot kapnak. A Rózsahal és Kócsag sétány csomópontjában egy gumi felületű kondipark létesült ülőkékkel és hulladékgyűjtőkkel. A meglévő faállományból a veszélyes, túlkoros fák kivágásra kerülnek, helyükre új fasorokat telepítenek.

A Tisza-parti funkciók átszervezése, családbarát fejlesztések megvalósítása, térségi szabadidő komplexum létesítése, a jelenlegi infrastruktúra fejlesztése, a turizmust népszerűsítő városmarketing továbbra is elengedhetetlen feladat.

Foglalkoztatottság, álláskeresők, munkanélküliség:

Az alábbi táblázatok a munkanélküliség adatait mutatja az elmúlt évek vonatkozásában:

6. számú táblázat
Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2015	7,73%	6,79%	7,26%
2016	6,37%	4,82%	5,60%
2017	6,92%	5,94%	6,43%
2018	7,52%	6,28%	6,90%
2019	5,88%	4,84%	5,36%
2020	6,44%	8,23%	7,32%
2021	6,95%	7,61%	7,28%
2022	8,15%	6,67%	7,41%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal, Foglalkoztatási Osztály

7. számú táblázat
Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	473	363	412	435	326	438	425
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	20	31	33	15	14	33	18
	%	4,23%	8,54%	8,01%	3,45%	4,29%	7,53%	4,24%
21-25 év (TS 038)	Fő	62	56	52	41	42	37	35
	%	13,11%	15,43%	12,62%	9,43%	12,88%	8,45%	8,24%
26-30 év (TS 039)	Fő	59	40	45	49	36	46	32
	%	12,47%	11,02%	10,92%	11,26%	11,04%	10,50%	7,53%
31-35 év (TS 040)	Fő	54	46	34	50	31	46	45
	%	11,42%	12,67%	8,25%	11,49%	9,51%	10,50%	10,59%
36-40 év (TS 041)	Fő	42	31	41	40	40	41	45
	%	8,88%	8,54%	9,95%	9,20%	12,27%	9,36%	10,59%
41-45 év (TS 042)	Fő	69	35	43	44	22	45	30
	%	14,59%	9,64%	10,44%	10,11%	6,75%	10,27%	7,06%
46-50 év (TS 043)	Fő	58	35	51	57	40	50	56
	%	12,26%	9,64%	12,38%	13,10%	12,27%	11,42%	13,18%
51-55 év (TS 044)	Fő	49	40	37	50	23	35	40
	%	10,36%	11,02%	8,98%	11,49%	7,06%	7,99%	9,41%
56-60 év (TS 045)	Fő	46	24	44	45	40	54	57
	%	9,73%	6,61%	10,68%	10,34%	12,27%	12,33%	13,41%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	14	25	32	44	38	51	67
	%	2,96%	6,89%	7,77%	10,11%	11,66%	11,64%	15,76%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

8. számú táblázat

A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresők aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül
	%	%
2015	42,07%	48,74%
2016	49,86%	41,44%
2017	53,16%	43,84%
2018	47,82%	50,48%
2019	51,23%	51,50%
2020	54,11%	54,01%
2021	61,18%	56,15%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Városunkban az álláskeresők aránya a 15-64 év közötti állandó népességen belül 2015-2019. között csökkent, majd 2020-tól újra növekedett. A korábbi kedvező folyamatok részben az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközök alkalmazásának tudhatók be. A 2020-tól bekövetkezett negatív változás a koronavírus járvány következménye, hiszen a járvány idején sajnálatos módon nagymennyiségű munkahely szűnt meg. Bár adatok még nem állnak a rendelkezésünkre, de a 2022-ben kitört ukrajnai háború elhúzódása is hatással van a foglalkoztatásra és a jövedelmi viszonyok alakulására.

A nyilvántartott álláskeresők csoportján belül a tartós munkanélküliek, azaz a 180 napnál hosszabb ideje állást keresők csoportja különös figyelmet igényel, mivel az ő elhelyezkedési problémáik nem csupán átmeneti jellegűek. Azokkal egymaguk nem képesek megküzdeni, hathatós segítségre van szükségük, továbbra is különös figyelmet, célzott intézkedéseket igényel.

9. számú táblázat

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2015	473	14	2,96%	139	29,39%	320	67,65%
2016	363	16	4,41%	123	33,88%	224	61,71%
2017	412	18	4,37%	155	37,62%	239	58,01%
2018	435	21	4,83%	164	37,70%	250	57,47%
2019	326	12	3,68%	88	26,99%	226	69,33%
2020	438	23	5,25%	115	26,26%	300	68,49%
2021	425	29	6,82%	143	33,65%	253	59,53%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Viszonylag magas a munkanélküliek körében az alacsonyan iskolázottak aránya, különösen a nők körében. Többségükre jellemző a korai gyermekvállalás, így előfordul, hogy valaki valódi munkatapasztalatot majd csak a gyermekek születe után a közfoglalkoztatás keretében szerezhet.

Az iskolai végzettség a munkaerő-piaci helyzet egyik fő meghatározója, a modern munkaerőpiac elvárásainak általános iskolai végzettséggel aligha lehet megfelelni, a magasabb végzettségi fokozattal rendelkezők jóval könnyebben érvényesülnek a munka világában.

A fenti táblázat adataiból is látszik, hogy településünkön a 8 általánosnál magasabb iskolai végzettségű munkanélküliek száma jelentősen meghaladja a teljesen képzetlen munkaerő számát. Azaz napjaink dinamikusan változó munkaerő-piacán már a középfokú vagy annál magasabb végzettség sem jelent garanciát a gördülékeny elhelyezkedésre, a magasabb végzettséggel rendelkezők is kerülhetnek rövidebb-hosszabb időre az álláskeresőkhöz, ha szakmájuk, képesítésük nem illeszkedik a munka világának gyorsan változó igényeihez.

Ezen tényezők indokolttá tehetik a szakképzés, illetve a felnőttképzés súlyának növekedését, átalakítását a jövőben. Ezért az álláskeresőkhöz iskolai végzettség szerinti összetételét fontos megismerni és figyelembe venni foglalkoztatottsági mutatók javítását célzó intézkedések tervezésénél.

10. számú táblázat
Foglalkoztatáspolitikai

Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2015	686	442
2016	603	539
2017	489	418
2018	424	336
2019	335	283
2020	393	237
2021	254	199

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A közfoglalkoztatás a munkaviszony speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen integrálódjon az elsődleges munkaerő-piacba. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresőse tartósan eredménytelen. A halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresősi vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresőkhöz (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresőkhöz) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására jelent jó lehetőséget. Célcsoportja elsősorban a járási hivatalban regisztrált álláskeresőkhöz – FHT-ban részesülő, illetve álláskeresősi vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresőkhöz –, valamint a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól szóló törvény szerinti rehabilitációs ellátásban részesülő személyek. Sokak számára ez az egyetlen lehetőség a munkához jutásra. Sajnos, ez nem oldja meg a tervezhetőség problémáját. Néhány hónapig tartó közmunkára nem lehet teljes életet alapozni. Az Önkormányzatunk részt vesz a Startmunka programban, s minden lehetőségre pályázatot nyújt be annak érdekében, hogy minél több ember részére tudjunk munkát biztosítani.

A fenti táblázat adataiból látható, hogy 2015 óta folyamatosan csökken a közfoglalkoztatottak száma településünkön. A közfoglalkoztatás szabályainak a „szigorodása” miatt, illetve azon okból kifolyólag, hogy az emberek többsége igyekezett az elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedni. Nagy részük eredményesen megállja a helyét a munkahelyen, kevesen jönnek vissza.

8. Egészségi jellemzők

Az egyén egészségi állapota egyértelműen meghatározza, hogyan tud bekapcsolódni a gazdaságba, részt venni a közösség életében. Az egészség nemcsak a munkavégző képesség szempontjából kulcsfontosságú,

hanem a méltóságteli élethez szükséges képzéshez; azaz az emberi tőke fejlesztéséhez is elengedhetetlen. A hosszabb és egészségesebb élet együtt jár az aktívan töltött évek növekedésével, ami a foglalkoztatás bővülésének feltétele is.

A legfontosabb célkitűzés, hogy a lakosság hosszabb egészségben eltöltött életet tudjon megélni. Ennek egyik fontos tényezője, hogy az egyéni és a közösségi döntéshozatal minden szintjén váljék értéké az egészség.

Sajnálatos módon a káros szenvedélyek térhódítása egyre fiatalabb korosztályokat is érint. Az alkohol és drog előteremtése a családok anyagi lehetőségeit és a kapcsolatokat is jelentősen megterheli, megnehezíti. Egyúttal az érintettek többsége nem is ismeri fel/el a függőséget, így segíteni is nagyon nehéz rajtuk.

A túlzott alkoholfogyasztás, dohányzás, drogfogyasztás stb. elleni küzdelemben a lakosság aktív támogatására és szimpátiájára építve erősíteni lehet a prevenciót, támogatni kell az igény szerinti regionális és helyi prevenciók rendszereinek kialakítását és működtetését. A nevelés, az oktatás iskolai rendszerének és a lakosság felkészítésének fejlesztésével elő lehet segíteni a veszélyhelyzetek megelőzését, esetleges bekövetkezte esetén annak kezelését.

Az egészségi állapot javulásához az egészséges életvitelt támogató természetes és mesterséges környezet, a mozgás gazdag életmódhoz szükséges szakmai és infrastrukturális feltételek megteremtése, az egészséges élelmiszerek, az egészséges életmódhoz szükséges információk, az egyének és közösségek egészségtudatosságának bátorítása, valamint a korszerű egészségügyi szolgáltatások vezetnek.

Az egészségi állapotnak meghatározó szerepe van a szociális rászorultság szempontjából. Amikor az egészségügyi ellátórendszer már nem tud további ellátást nyújtani, de az érintett személy - az önellátási képessége részleges vagy teljes hiányában - még segítséget igényel, akkor kerül a szociális ellátórendszerbe.

Az Önkormányzat már több éve kiemelt figyelmet fordít a lakosság egészségi állapotának a javítására, egészségtudatosságának a fejlesztésére. Évente tervez és valósít meg egészségtudatos rendezvényeket és programokat, melyeken a védőnői szolgálat, a mentőállomás és a házi orvosok munkatársai felváltva, vagy együtt végeznek különböző szűréseket, alapfelmérést, életviteli, életmódbeli tanácsadást, valamint a kapott értékek függvényében szakorvoshoz irányítást.

Az Önkormányzat az egészség megőrzése érdekében a sportoláshoz, mozgáshoz szükséges infrastruktúra fejlesztésre is minden lehetőséget megragad. Az elmúlt években pályázati forrásokból az alábbi fejlesztéseket valósította meg:

- Kerékpáros túraközpont kialakítása Vásárosnaményban: Vásárosnamény Tiszavirág sétány 2890/1 hrsz Bereg Szíve Üdülőközpont: filagória építés, kerékpárszervíz kialakítása, kerékpártároló kialakítása, kerékpárbeszerzés: 2 db e-bike, 10 db trekking kerékpár,
- „Vásárosnamény Szabadság tér – Kisvarsány között kerékpár út építése, kerékpártároló építés 10 db kerékpár részére,
- Eötvös Iskola műfüves pálya kialakítása,
- Petőfi Iskola kézilabdapálya,
- Vásárosnamény központi játszóterén többfunkciós " C" típusú kondipark

Folyamatban lévő beruházások:

- „Zöld- és kékinfrastruktúra, valamint kerékpárosbarát fejlesztés Vásárosnaményban” című projekt keretében:
 - Babus Jolán Kollégium melletti sportpálya (Vásárosnamény Kossuth utca 9.): Műfüves pálya rekonstrukciója, Gördeszka pálya építése: a meglévő kosárlabda pálya helyén szilárd burkolatú

felületre mobil elemekből összeállított gördeszka pálya építése, futópálya, távolugró pálya, súlylökő pálya rekonstrukciója,

- Kerékpárút építés: Vásárosnamény Beregszászi út és Vásárosnamény Szabadság tér között kerékpárút építése végigvezetve a Kraszna töltésen, így Vásárosnaményon belül egy egybefüggő kerékpárhálózat jön létre,
- Tiszaparti-rendezvényter közelében: kondipark kialakítása.

- „Kraszna sétány kialakítása Vásárosnaményban” című projekt keretében: új vízitúra megállóhely kialakítása a Kraszna folyón.

Tervei között szerepel még a városi sportcsarnok felújítása, vagy új sportkomplexum építése, labdarúgópályák, futópályák kialakítása, Szilva fürdő fejlesztése.

A házi orvosok rendszeresen tájékoztatják a Képviselő-testületet a lakosság egészségi állapotáról. Megállapításaik szerint településünkön a keringési rendszer betegségei miatti gondozottak aránya a legmagasabb. Mondhatnánk, hogy ez civilizációs betegségnek számít, de ezek mellett az elmúlt években jelentősen megemelkedett a daganatos betegségben szenvedők és sajnos az elhalálozottak száma is. Van olyan praxis, amelyben többen haláloztak el daganat, mint infarktus miatt.

Az orvosok igyekeznek a rizikófaktorral rendelkezőket kiszűrni, és kezelni. A gyógyszerek mellett vagy helyett gyakran az életmódbeli változást, egészséges táplálkozást is javasolják a betegek számára.

A szűrővizsgálatok jelentőségre is felhívják az érintettek figyelmét, hiszen az időben felismert, korai stádiumú betegségek gyógyulási esélye sokkal jobb, és az életminőséget is nagyban befolyásolja.

Egyes betegségcsoportoknál a mozgásban aktívabb élet, az egészséges élelmiszerek és ételek fogyasztása, a lelki egészség fejlesztése gyógyító vagy megelőző szerepe elengedhetetlen.

Az orvosi beszámolókból az is kiderül, hogy míg az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok minősége a lakosság egészségügyi állapotát legfeljebb 10-15%-ban befolyásolja, addig a szociális jólétnek jóval nagyobb a ráhatása. Ahol kevés a jövedelem, ott az egészséges táplálkozásról beszélni illúzió. Az anyagilag rossz helyzetben lévők gyógyszerekhez és gyógyászati segédeszközökhöz való jutását a közgyógyászati ellátás segíti.

A mozgásszervi megbetegedések növekvő száma is többségében a mozgásszegény életmód következménye. Esetükben is az aktívabb élet az életminőség javításának a legfontosabb eszköze.

Összetett okok vezetnek a pszichés megterhelésekhez, amelyek azután többféle tünetben, betegségben nyilvánulhatnak meg. Az orvosoknak egyre több időt kell fordítaniuk a betegek lelki gondozására is a tünetek és betegségek kezelése mellett. A lelki és testi erőnléttel rendelkezők szervezete minden esetben sokkal nagyobb hatékonysággal tud szembeszállni a betegségekkel, és a gyógyulási esély is nagyobb, mint a már bármilyen módon legyengült ellenállóképességüké.

Az egészséget értéknek kell tekinteni, és ezt tudatosítani kell az emberekben. Ne az orvos legyen az első lépés, hanem a tudatosan megszervezett élet, amelybe a testmozgás, a lelki egészség megőrzése is beletartozik. A település orvosai és Önkormányzat is éppen ezért nagy hangsúlyt fektet a megelőző tevékenységekre, a tájékoztatásra, a szűrések fontosságára, szervezésére.

2020 tavasza óta tudatában kell lennünk, hogy olyan kórokozók is feltűnhetnek hirtelen, amelyekkel korábban még nem találkoztunk, s amelyek megbetegítő hatása sokkal erősebb lehet a „megszokottakénál”. Ugyanakkor a gyógyszereknek ellenálló fajták elszaporodása is nehezíti az eredményes gyógyítást/gyógyulást.

Az alábbi táblázat a Vásárosnaményi Járás halálozási adatait tartalmazza.

11. számú táblázat

Vásárosnaményi Járás halálozási adatai

Halálok	Vásárosnaményi járás							
	Év	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Mindösszesen halálok		480	489	512	450	461	491	550
I. Fertőző és élősdiek okozta betegségek (A00-B99)		3		4			3	
II. Daganatok (C00-D48)		111	127	117	98	102	92	94
III. A vér és a vérképző szervek betegségei és az immunrendszert érintő bizonyos rendellenességek (D50-D89)								
IV. Endokrin, táplálkozási és anyagcsere betegségek (E00-E89)		9	8	8	12	13	15	14
V. Mentális és viselkedészavarok (F00-F99)		12	10	8	16	10	10	3
VI. Az idegrendszer betegségei (G00-G98)		3			7	4		
VII. A szem és függelékének betegségei (H00-H59)								
VIII.A fül és a csecsnyúlvány betegségei (H60-H95)								
IX. Keringési rendszer betegségei (I00-I99)		263	273	289	248	242	255	266
X. Légzőrendszer betegségei (J00-J98)		29	25	35	27	23	21	17
XI. Emésztőrendszer betegségei (K00-K92)		26	19	21	21	29	23	23
XII. A bőr és bőralatti szövet betegségei (L00-L98)								
XIII. A csont-izomrendszer és kötőszövet betegségei (M00-M99)								
XIV.A húgy- és ivarrendszer betegségei (N00-N99)							4	
XV. Terhesség, szülés és a gyermekágy betegségei (O00-O99)								
XVI. A perinatális szakban keletkező bizonyos állapotok (P00-P96)			3			3		
XVII. Velezületett rendellenességek(Q00-Q99)						3		
XVIII. Másóva nem osztályozott panaszok tünetek (R00-R99)								
XX. A morbiditás és mortalitás külső okai (V01-Y89)		18	16	27	15	26	16	19
Speciális célú kódok								
Covid-19 (U07-U10)							41	107

A halálozási okok közül első helyen a keringési rendszer megbetegedéseiből adódó halálozások, második helyen a daganat-eredetű halálozások, harmadik-negyedik helyen pedig az emésztő- és a légzőrendszer eredetű halálokok szerepelnek.

9. Egészségügyi-ellátórendszer bemutatása

A Képviselő-testület a várost – a közterületek területi elhelyezkedése alapján:

- öt háziorvosi,
- két házi gyermekorvosi,
- három fogorvosi,

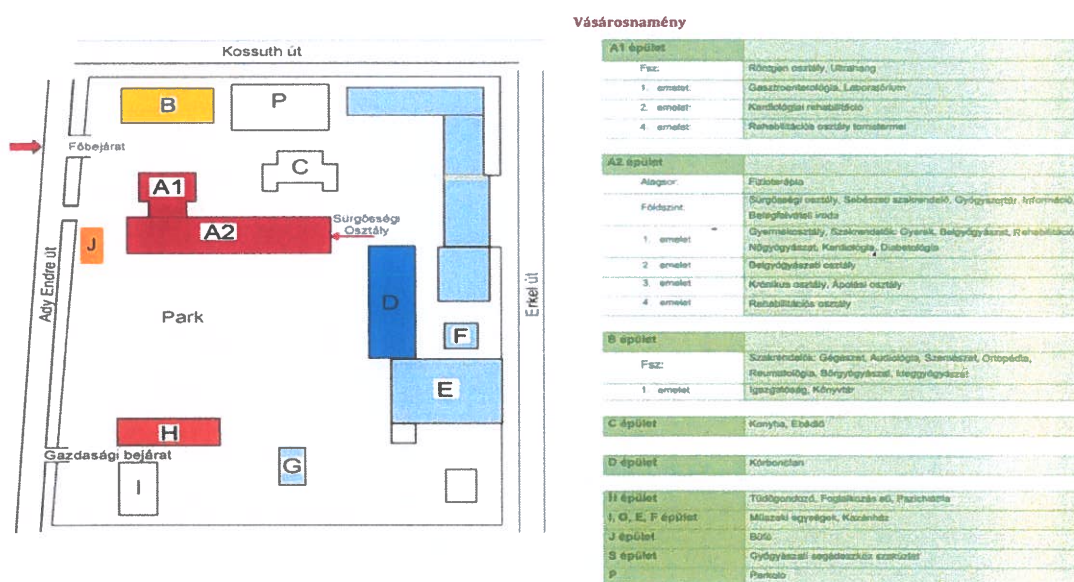
- négy területi védőnői,
- két iskola-védőnői,
- öt iskola-egészségügyi (iskola-orvosi) alapellátási körzetre osztotta fel.

A BEREGTÖT által 2023. február 28. napjáig működtetett orvosi ügyelet, valamint a 2023. június 30-ig az Önkormányzat fenntartásában lévő - a belső városrészt ellátó - védőnői szolgálat, valamint az 1. és 2. gyermekorvosi, az 1. és 2. fogorvosi körzet rendelői az Erkel Ferenc utca 1. sz. alatti épületben kaptak helyet.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Északi Pólusát 2013. április 1-jétől a fehérgyarmati, mátészalkai, vásárosnaményi kórházak, valamint a Nyírbátori Szakrendelő együtt alkotja. A Vásárosnaményi Telephely az Ady Endre utca 5. szám alatt fogadja a járó- és fekvőbeteg ellátás igénybe vevőit.

A rendelők megközelítését az alábbi térkép mutatja.

2. számú térkép

Vásárosnaményban működő járóbeteg szakellátások: audiológia, belgyógyászat, belgyógyászati ambulancia, bőrgyógyászat, diabetológia, fizioterápia (nem szakorvosi), fül-orr-gégészet, gyermekgyógyászat, gyógytorna, kardiológia, logopédia, nőgyógyászat, ortopédia (gyermek), pszichiátria, pszichológia, reumatológia, sebészet, szemészet, traumatológia, tüdőgondozó, tüdőgyógyászat.

A szakrendelésekről a <http://www.szszbmk.hu/betegellatas-fgy/szakrendeles-fgy/szakrendeles-vn> linken találhatóak meg a naprakész információk.

Fekvőbeteg ellátás: Ápolási osztály (20 férőhellyel), Belgyógyászati osztály (31 férőhellyel), Krónikus osztály 30 férőhellyel, Pathológia.

Diagnosztika: laboratórium, ultrahang, nőgyógyászati ultrahang, röntgen (radiológia).

Gyógyszertárak száma: 3.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Vásárosnaményi Kórháza jelenleg 29 szakrendelésével járul hozzá a magas szintű egészségügyi szakellátáshoz. Prevenációs céllal létrejött az Egészségfejlesztési Iroda, mely fő feladata a helyi lakosság egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítése, szűrési lehetőségek és egészséges életmód alternatíváinak biztosítása.

10. Gyermekvédelmi-ellátórendszer bemutatása

A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni ellátások, személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, gyermekvédelmi szakellátások, valamint hatósági intézkedések biztosítják.

Az Önkormányzat az alábbi ellátásokat, szolgáltatásokat biztosítja:

1) Pénzbeli és természetbeni ellátások

Ezen ellátások keretén belül az Önkormányzat a gyermekétkeztetést biztosítja, ide tartozik még a jegyző által megállapított rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság is.

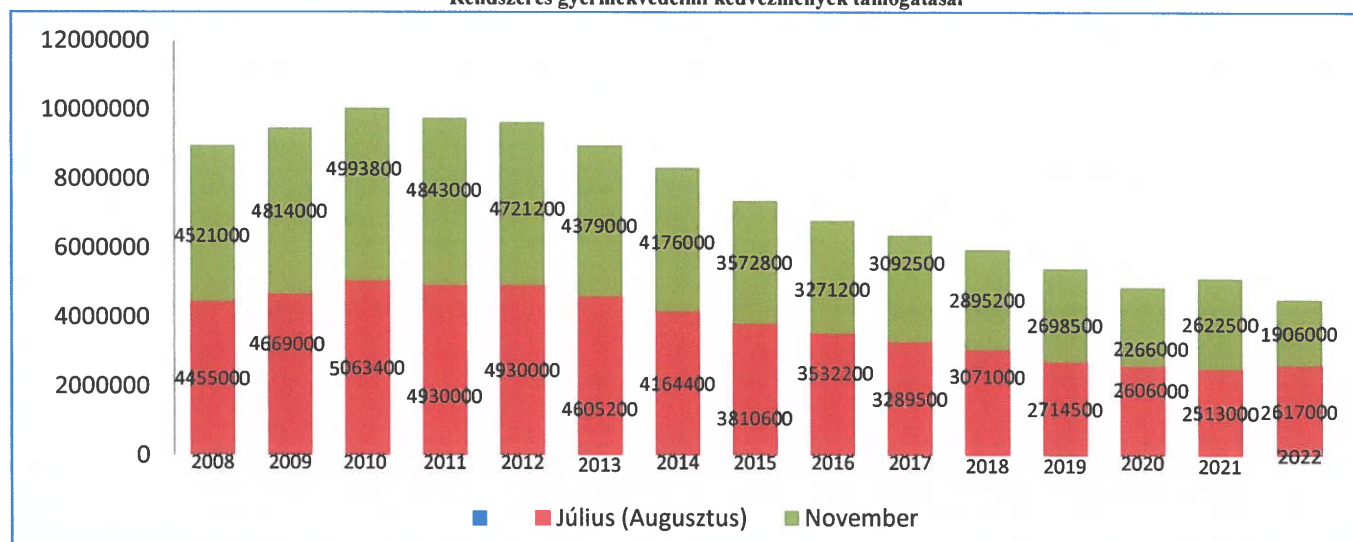
a) *Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény:*

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma 2010-től folyamatosan csökkenő tendenciát mutat. (2010-ben: 874 fő, 2020-ban: 420 fő.) 2021-ben ismét emelkedés tapasztalható (475 fő), melynek oka, hogy törvény erejénél fogva 2020. november 4-e és a veszélyhelyzet megszűnését követő 30. nap között lejárató jogosultságok időtartama és hatálya a veszélyhelyzet megszűnésének hónapját követő második hónap utolsó napjáig - 2022. július 31-ig – meghosszabbodtak.

Az alábbi táblázat az elmúlt 15 évben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre kifizetett támogatások összegét mutatja.

12. számú táblázat

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmények támogatásai

b) *Gyermekétkeztetés:*

Vásárosnamény Város Önkormányzata a gyermekek étkeztését a közigazgatási területén működő nevelési-oktatási intézményekben és bölcsődében biztosítja az általa fenntartott szociális intézmény útján. Az

intézmény által működtetett konyhák közel 1300 fő gyereket és hozzávetőlegesen 350-360 fő felnőttet szolgálnak ki. A hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos gyermekek átkeztetése a nevelési és tanítási szünetekben is biztosított.

2) A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

a) Család- és gyermekjóléti szolgáltatás:

A Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás Kistérségi Fejlesztési Iroda Család- és Gyermekjóléti Szolgálat ellátási területe Vásárosnamény Város közigazgatási területe, valamint Olcsva, Jánd, Beregsurány és Beregdaróc települések. A feladatokat 2 fő családsegítő látja el.

A Szolgálat szakmai tevékenységei között magas számban fordul elő a tanácsadás, a segítő beszélgetés és az ügyintézéshez segítségnyújtás, illetve az információnyújtás. A családsegítőkhöz a kliensek jellemzően információkéréssel, hivatalos ügyek intézéséhez való segítségnyújtás, illetve anyagi nehézségek miatt fordulnak. Az ügyfelek sok esetben járatlanok az ügyintézésben, mely az alacsony iskolai végzettséggel összefüggésbe hozható. A szolgáltatást igénybe vevő személyek gazdasági aktivitását tekintve megállapítható, hogy a foglalkoztatott, munkanélküli és az inaktív ügyfelek száma a legmagasabb. A 0-14 éves korú gyermekek száma a legmagasabb. A nemek arányát tekintve kisebb mértékű különbség figyelhető meg. A nők/lányok száma magasabb.

Az igénybe vevők iskolai végzettségét tekintve magas számban az általános iskola nyolc osztályánál alacsonyabb végzettségűek fordulnak elő. Magas számban jelennek meg továbbá a nyolc általános iskolai végzettséggel rendelkező ügyfelek.

A szolgáltatást igénybe vevő családoknál a kiskorúak elhanyagolása és ebből is az oktatási nevelési elhanyagolás miatt a legmagasabb számban veszélyeztetettek. Ezen kívül az életviteli, családi- kapcsolati konfliktus, gyermeknevelési problémák, magatartászavar és egyéb problémák a veszélyeztetettség okai.

A környezeti főcsoportnál a gyermek közvetlen környezete az irányadó, amely befolyásolja életét, fejlődését, szocializációját. A magatartási főcsoport a kiskorú gyermek negatív magatartási, viselkedési formájából adódó veszélyeztetettséget jelenti. A környezeti főcsoporton belül az életviteli problémák a veszélyeztetettség vezető okai. A magatartási főcsoporton belül a tankötelezettség elmulasztása a veszélyeztetettség fő oka.

b) Család- és gyermekvédelmi Központ:

A Család- és Gyermekjóléti Központ része a gyermekvédelmi-ellátórendszernek, azonban Vásárosnamény járásszékhely település, ezért ezen ellátási forma tekintetében feladat-ellátási kötelezettsége van. Működési területe Vásárosnaményi Járás közigazgatási területe. A települések száma: 28. A Központ szintén a BERGTÖT szervezeti keretén belül működik.

A Központ a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, valamint gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedéshez kapcsolódó, a gyermek védelmére irányuló tevékenységet lát el. Célja, hogy segítséget nyújtson a Vásárosnaményi járás területén élő személyeknek, családoknak, gyermekeknek és hátrányos helyzetűeknek a meglévő problémáik megoldásához, illetve a problémák megelőzéséhez. Mindezeket a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával, az ellátások biztosításával, közvetítésével, szervezésével és koordinálásával biztosítják.

Leggyakrabban előforduló problémák, melyek megoldásához segítséget nyújtott: magatartás problémák, óvodai, iskolai hiányzások, közösségbe való beilleszkedési nehézségek, iskolai konfliktusok.

c) *Gyermekek napközbeni ellátása:*

A Beregi Mesevarázs Birodalom Bölcsőde a BEREGTÖT szervezeti keretén belül működik. Két csoportszobával (24-26 fő) 2016.08.01-én nyitotta meg kapuit a gyermekek és szülei előtt. 2017. óta teljes létszámmal és folyamatos várólistával működik az intézmény.

d) *Gyermekek átmeneti gondozása:*

A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (teljes körű ellátásáról) kell gondoskodni. A gyermekek átmeneti gondozása megszervezhető helyettes szülőnél, gyermekek átmeneti otthonában, vagy családok átmeneti otthonában.

Az Önkormányzat önálló intézményt e feladat ellátására nem hozott létre, a feladat ellátásáról a Magyar Vöröskereszt Szabolcs-Szatmár-Bereg Vármegyei Szervezete (a továbbiakban: Vöröskereszt) 2015. június 1. napjától határozatlan időtartamra megkötött feladat-ellátási szerződés útján gondoskodik. A Vöröskereszt a nők/anyák és gyermekek megsegítésére 1998. július 10-én létrehozta a „*NYITOTT Ház Anya- gyermek Segítő Otthonát*”, mely intézmény átmeneti elhelyezést biztosít a rászoruló családok részére.

e) *Gyermekek esélynövelő szolgáltatásai:*

A Tündérpázsit Biztos Kezdet Gyerekházat (a továbbiakban: gyerekház) az Önkormányzat szakfeladatként működteti, ellátási területe Vásárosnamény Város közigazgatási területe.

Működésének alapelve:

- a) Az elsődleges célcsoport a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű 0-3 éves gyerekek, illetve a települési szegregátumokban élő családok. Bár a program mindenki számára nyitott, törekednek arra, hogy a nagy hátránnyal induló kisgyermekek és szülei legyenek a program fókuszában.
- b) A rendszeres szolgáltatások a képesség-kibontakoztatás interdiszciplináris megvalósítását célozzák.
- c) A szülőkkal való együttműködés a szülők aktív részvételére, a szülői kompetenciák erősítésére irányul.
- d) Szakmák és szakemberek együttműködése, a speciális szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása, a korai felismerés, megelőzés és a fejlődési elmaradások kezelése érdekében.

A célcsoport jellemzői:

Az elsődleges célcsoport a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű 0-3 éves gyerekek, illetve a települési szegregátumokban élő családok.

A Gyerekház szolgáltatási ideje 8 órától 14 óráig tart. A Gyerekház mindenki számára nyitott. A nyitva tartás során a gyermek és szülő számára egyaránt biztosítanak programokat, a szolgáltatások térítésmentesek. A foglalkozások napi rendszerességgel vannak a Gyerekházba járó gyerekekkel. Ebbe beletartozik a tízóraiztatás, a szabad játék, a kötött foglalkozások, és a közösséghez szoktatás. A napirend, a rendszeresség kialakítása az elsődleges cél.

A szociokulturális hátrányokkal küzdő családok felkeresése, és a szolgáltatások igénybevételenek ösztönzése szerves része a Gyerekház működésének.

11. Szociális-ellátórendszer bemutatása

Városunkban a szociális-ellátórendszer kiépült, az állami támogatások segítségével az önkormányzat az anyagi és szervezeti feltételeket megteremtette. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokat a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II. 27.) önkormányzati rendelete alapján a Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal útján biztosítja. Az Önkormányzat az Szt. szerinti kötelező személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások és szakosított ellátások nyújtására integrált szociális intézményt hozott létre. A családsegítés társulás szervezésében működik, a BEREGTÖT által működtetett család- és gyermekjóléti szolgáltatás keretében.

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

Az Önkormányzat helyi rendelete alapján az alábbi települési támogatásokat nyújtja a rászorulóknak részére:

- *település lakhatási támogatást* egy évre igényelhetnek a vásárosnaményi lakosok, melyet 2022-ben 175 fő vett igénybe, ennek összege összesen 15 239 600- Ft volt,
- *települési gyógyszer-támogatást* 6 hónapra lehet igényelni, ami a támogatás lejártával ismételt benyújtható a feltételek teljesülése esetén. Ezt az ellátást 2022-ben 82 fő vette igénybe, melynek az összege 4 155 000- Ft volt,
- *rendkívüli települési támogatást* rendkívüli élethelyzetben lévő vásárosnaményi lakosok igényelhetnek. Az igénylők létszáma 2022. évben 1384 fő volt, a kifizetett összeg 4 561 950- Ft.
- *rendkívüli települési támogatásként temetési segély:* Az elmúlt évben 13 fő igényelte, összege: 325 000- Ft volt.
- *visszatérítendő települési támogatás* (kamatmentes kölcsön): A lakosok a helyi rendeletben előírt feltételekkel tudják igényelni, ezt az ellátást visszafizetés kötelezettsége terheli. A legmagasabb adható összege 50 000 Ft. 2022. évben 4 fő igényelte a támogatást, összesen 200 000- Ft. nagyságban.
- *köztemetés:* 2022.évben 1 db volt, 100 000 Ft összegben.

Személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások:

Az Szt. meghatározza azokat az ellátási formákat, szolgáltatásokat, melyeket a települési önkormányzatoknak – lakosság szám tükrében – biztosítani kell. Ezek Vásárosnamény vonatkozásában a következők:

Alapszolgáltatások:

- *falugondnoki szolgáltatás* célja az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézmény hiányából eredő hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatáshoz, valamint egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, továbbá az egyéni, közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése; (Szt. 60. §)
- *étkeztetés* keretében azoknak a szociális rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkeztetéséről kell gondoskodni, akik önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük, vagy hajléktalanságuk miatt; (Szt. 62. §)

- *házi segítségnyújtás* keretében gondoskodni kell azokról a személyekről, akik otthonukban önmaguk ellátására saját erőből nem képesek, és róluk nem gondoskodnak; (Szt. 63. §)
- *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás* a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás; (Szt. 65. §)
- *családsegítés*: a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás; (64.§)
- *nappali ellátás* elsősorban a saját otthonukban élők részére a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére biztosít lehetőséget, valamint igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. (65/F. §)

Szakosított ellátások:

- *Ápolást, gondozást nyújtó intézmény* az önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik (Szt. 67. §) – idősök otthona,
- *Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény* ideiglenes jelleggel, legfeljebb 1 év időtartamra, amely indokolt esetben egy évvel meghosszabbítható - teljes körű ellátást biztosít. (80. §) - hajléktalan személyek átmeneti otthona,

A szociális intézményre vonatkozó lényeges adatok:

- a) megnevezése: Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ
 b) székhelye: 4800 Vásárosnamény, Bartók Béla utca 22.
 c) telephelyei:

Hajléktalan személyek átmeneti szállása (4800 Vásárosnamény, Vammala utca 2.)

- „Nagykonyha” főzőkonyha (4800 Vásárosnamény, Kossuth Lajos út 9/C)
- „Petőfi Konyha” főzőkonyha: (4803 Vásárosnamény, Iskola utca 54.)
- „Kölcsey Konyha” főzőkonyha: (4804 Vásárosnamény, Damjanich János út 34.)
- „Óvoda Konyha” főzőkonyha: (4800 Vásárosnamény, Bartók Béla utca 24.)
- „Nagykonyha” főzőkonyha Eötvös tálalókonyhája: 4800 Vásárosnamény, Rákóczi Ferenc út 6-12.

d) Feladata:

- étkeztetés, átlagosan 90 fő
- házi segítségnyújtás 81 fő,
- Tanyagondnoki szolgálat Perényi –és Károlyi tanyán 20-25 fő részére
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 90 db készülék,
- nappali ellátás (idősök klubja) 20 fő,
- ápolást gondozást nyújtó ellátás 26 fő részére

Az Idősek Otthona, étkeztetés, a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és az Idősek Klubja szolgáltatások a Bartók Béla utca 22. szám alatt a szociális intézmény székhelyén működnek.

Személyi feltételek:

- a szociális intézmény engedélyezett teljes munkaidős álláshelyeinek száma: 57 fő,
- a szociális intézményben kinevezett közalkalmazottainak száma: 53 fő,
- vállalkozói szerződéssel foglalkoztatottak:
- idősek otthonában: 1 fő orvos, 1 fő dietetikus, 1 fő munkavédelmi, tűzvédelmi tanácsadó.
- megállapodás alapján tiszteletdíjban részesül:
 - jelzőrendszeres házi segítségnyújtás 16 fő (társadalmi gondozó készenlétben),
 - étkeztetés 3 fő (társadalmi gondozó ételszállítás).

13. számú táblázat
Betöltött álláshelyek kimutatása

Intézményegység	Álláshelyek dolgozók létszáma	Betöltött álláshelyek			Betöltetlen álláshelyek
		Szakdolgozók száma		Technikai munkakörben dolgozók száma	
		szakképzett	szakképzetlen		
Intézményvezető	1 fő	1 fő	-	-	-
Tanyagondnoki szolgálat	1 fő	1 fő	-	-	-
Étkeztetés	1 fő	1 fő	-	-	-
Házi segítségnyújtás	6 fő	6 fő	-	-	-
Nappali ellátás Idősek Klubja	2 fő	2 fő	-	-	-
Idősek Otthona	15 fő	10 fő	-	6 fő	-
Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása		2 fő	2 fő		-
<i>Közétkeztetés</i>	31 fő	31 fő	-	2 fő	-

A szociális intézmény kiegészítő tevékenységeihez jól kihasználta a közfoglalkoztatást és az önkéntes tevékenységet.

14. számú táblázat - Közfoglalkoztatás

Intézményegység megnevezése	Közfoglalkoztatottak száma 2022. évben	Közfoglalkoztatottak által ellátott feladatok
Idősek Otthona	1 fő	takarítás, konyhai kiegészítés, gondozási tevékenységbe való segítségnyújtás
Közétkeztetés	10 fő	konyhai kiegészítés, ételosztás, ételszállítás
Összesen	11 fő	

Tárgyi feltételek:

Idősek Otthona:

Az otthon a jogszabályi előírásoknak megfelelő tárgyi feltételekkel rendelkezik. Költségvetéséhez mérten a kisebb tárgyi eszközöket, tányérokat, poharakat folyamatosan pótolják. A nagyobb értékű műszaki gépek állapota jónak mondható, meghibásodás esetén szakemberrel javíttatják.

A szociális intézmény 26 férőhelyen biztosít – korábban emelt szintű – tartós bentlakást nyújtó szociális ellátást. Az emelt szintű besorolása 2010-ban visszavonásra került a magasabb állami normatíva igénylése miatt. Az intézményben 12 db kétágyas és 1 db 3 ágyas szoba van.

Az étkeztetés, a házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és az Idősek Klubja:

A szolgáltatások a Bartók Béla utca 22. szám alatt az intézmény székhelyén működnek. Az intézménynek helyt adó épület állaga megfelelő, akadálymentesített, felszereltsége, bútorzata az ellátottak életkorának, igényeinek megfelelő. Az SzCsM rendeletben meghatározott tárgyi feltételeknek az intézmény megfelel. Az intézményben befejező konyha működik, ahol a feltételek a kiszolgált ételadagok melegítéséhez, tálalásához adottak, a konyhára vonatkozóan a HACCP rendszer kiépítésre került.

A házi gondozók napi munkájukat az intézmény által rendelkezésükre bocsátott kerékpárral végzik. A házi gondozók részére rendelkezésre álló gondozást és adminisztrációt segítő eszközök: vérnyomásmérők, vércukorszintmérő, számítógép, telefon, internet hozzáférés.

Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:

A szálló kialakítása során az Önkormányzat figyelembe vette a jogszabályokban előírt feltételeket. Kialakításra került 2 db 5 ágyas lakószoba, 1 db orvosi szoba, mozgáskorlátozott vizesblokk, zuhanyzó és mellékhelyiség. Közösségi együttlétre alkalmas társalgóval és étkezővel is rendelkezik az épület, melyben kábel tv szolgáltatás biztosítja a lakók szórakozási lehetőségét.

Az épületben megtalálható továbbá az étel melegítésére és elfogyasztására alkalmas konyha, abban közös hűtőszekrény. Fűtés, világítás, meleg vízzel való ellátásunk folyamatosan biztosított. Ruházat mosása, szárítása, vasalása megoldott. Az ágyneműket és az intézményi textíliákat az idősek otthonában a mosodában mossák.

1 db automata mosógép vásárlása történt az elmúlt év folyamán.

Tanyagondnoki szolgálat: A tanyagondnoki szolgálat 1 db 9 személyes új FORD CUSTOM autóval rendelkezik.

Közétkeztetés-konyhák:

A fenntartó 2017. január 1. napjától az Intézmény szervezeti keretébe integrálta a közétkeztetést, mely által a dolgozói létszám kibővült, telephelyeinek száma pedig 5-el nőtt.

Az Intézmény által biztosított szolgáltatások:

1) Tanyagondnoki szolgálat

A tanyagondnoki szolgáltatás célja a külterületi, valamint a tanyasi lakott helyek intézményi hátrányainak enyhítése, az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz, egyes alapellátásokhoz való hozzájutás biztosítása, az elszigeteltség feloldása. Ezen szolgáltatási formának jelentős szerepe van a területi hátrányok felszámolásában. Feladata a különböző szolgáltatások megjelenítése, a lakosok ezekkel való kapcsolatának javítása, a közösségeken belül működő kapcsolatrendszerek

megerősítése, ha szükséges működtetése, továbbá az egyéni és közösségi szintű igények kielégítésének biztosítása.

Az ellátottak köre: A tanyagondnoki szolgálat tevékenysége a Vásárosnamény Város közigazgatási területéhez tartozó Perényi tanya – mint egyéb belterületi lakott helyen - és a Károlyi-tanyán - mint külterületi lakott helyen - élő lakosságra terjed ki. A szolgáltatás igénybevevők száma 2022. évben 25 fő volt, az ellátottak száma változó.

2) Étkeztetés:

Az étkezésben részt vevők köre:

- bölcsődei étkezők: bölcsődés gyermekek
- óvodai étkezők: óvodás gyermekek,
- iskolai étkezők: általános iskolás gyermekek, középiskolás gyermekek, kollégisták
- szociális étkezők: étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a napi egyszeri meleg étkeztetéséről gondoskodunk, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan, vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségeik, szenvedélybetegségeik, vagy hajléktalanságuk miatt.

Az ellátottaknak lehetőségük van a normál vagy cukorbeteg diétás étel közötti választásra, ha ezt a házi orvosuktól kapott igazolással indokolni tudják. Az ételt az Óvoda és a Petőfi konyha biztosítja. Az Idősek Otthona tálalókonyhájára is szállítanak ebédet, ahol lehetőség van a helyben fogyasztásra vagy annak elvitelére is. A házhozzállítást kérők részére lakásra szállítják az ebédet.

A térítési díj megállapítását az Önkormányzat helyi rendelete szabályozta, az ellátott jövedelmének függvényében. Az igénybe vevők jogosultságát a térítési díj változás mértékének függvényében évente egyszer felülvizsgálják. Az igénybevevők hétfőtől vasárnapig vehetik igénybe a szociális étkeztetést.

- Vendégétkezők: az étkeztetést egyénileg igénybe veheti bármely személy (un. vendég) is, amennyiben a Konyha kapacitása azt lehetővé teszi, illetve, ha a vendégétkeztetés nem akadályozza az ellátottak étkeztetését. A vendégétkeztetésnél az ételkészítés az ellátottakéval azonos módon, a térítés fizetése egyénileg történik.
- Rendezvényen való étkezők: bármely rendezvény esetén is sor kerülhet csoportos étkeztetésre, ha a konyha kapacitása azt lehetővé teszi, illetve, ha az nem akadályozza az ellátottak étkeztetését. A rendezvényeken történő étkeztetés esetén az ételkészítés

Az étkeztetés ellátásának rendszere

A „Nagykonyha” látja el:

- a Lónyay Menyhért Baptista Szakközép-és Szakképző Iskola intézményébe járó tanulókat és dolgozókat;
- a Vásárosnaményi II. Rákóczi Ferenc Gimnáziumba járó tanulókat és dolgozókat;
- a Babus Jolán Középiskolai Kollégiumban elhelyezett tanulók és dolgozók étkeztetését,
- a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és AMI tanulóinak és dolgozóinak étkezését az ott található tálalókonyhában.
- amennyiben igény van rá a külső vendégek étkeztetését.

A „Petőfi Konyha” látja el:

- a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és AMI Petőfi Sándor Tagintézményébe járó iskoláskorú gyermekeket, dolgozókat, szociális étkezőket,
- a Vásárosnaményi Eötvös József Általános Iskola és AMI Kölcsey Ferenc Tagintézményébe járó iskoláskorú gyermekeket, és dolgozókat,
- amennyiben igény van rá a külső vendégek étkeztetését, valamint

- a szociális étkeztetést a Vásárosnamény-Gergelyugornyai és Vitkai városrészen.

Tálalási forma:

- Éttermi tálalási forma alkalmazása: a főzőkonyhán.
- Csoportos ételkiosztási forma: a tálalókonyhákban.

Mindkét helyszínen önkiszolgáló jellegű felszolgálással-tálalással történik az ételek kiosztása, mely szerint az étkezők a tálaló pult előtt elhaladva a tányérra kitálalt ételféleségeket a korábban kézbevett tálcára helyezik.

A tálalókonyhákra különböző ürtartalmú szállítóedényekben szállítják ki az ételt, és az étkeztetés helyszínén történik az adagolás és a tárolás.

A szociális étkezők, és külső étkezők részére az étel ételhordóban kerül adagolásra és kiadásra.

Az „Óvoda Konyha” látja el:

- a Vásárosnaményi Játékkországi Óvodái Hétszínvirág Óvoda (4800 Vásárosnamény, Bartók Béla utca 24.),
- a Vásárosnaményi Játékkországi Óvodái Aranyablak Tagóvodája (4803 Vásárosnamény, Óvoda utca 2.),
- a Vásárosnaményi Játékkországi Óvodái Tündérkert Tagóvodája (4804 Vásárosnamény, Damjanich János út. 25.),

elnevezésű tagóvodákba járó óvodás gyermekek és dolgozók étkeztetését, továbbá:

- a Beregi Mesevarázs Birodalom Bölcsőde (4800 Vásárosnamény, Alkotmány utca 10.) elnevezésű intézménybe járó gyerekek étkeztetését külön megállapodás alapján,
- 2017. december hónaptól szociális étkeztetésben résztvevő ellátottakat,
- 2018. szeptembertől az idősek otthona lakói és dolgozói étkeztetését.

Tálalási forma:

A Vásárosnaményi Játékkországi Óvodái Hétszínvirág Óvoda esetében az étkeztetés lebonyolítása helyben, csoportos ételkiosztási forma mellett történik, míg a többi óvoda és a bölcsőde esetében a fogyasztásra alkalmas készített az erre a célra rendszeresített speciális szállító edényekben az étkező helyekre szállítják (csoportos ételkiosztás).

Közétkeztetés létszámának alakulása:

Az elmúlt évben az intézményhez tartozó konyhák több, mint 1250 gyermeket és hozzávetőleg 190-200 felnőttet szolgáltattak ki az elmúlt év folyamán. Ebből közel 60 szociális étkezőt a Petőfi konyha lát el, az Idősek otthonának étkezését pedig az Óvoda konyha biztosítja. Az étkezők számának megoszlását az alábbi táblázat mutatja.

15. számú táblázat - Közétkeztetés adatai

(2022.)

Intézmény	Nyilatko-zat alapján ingyenes	3 v több gyerekes családban élő	Tartósan beteg vagy fogyatékos	RGYVK-ben részesülő	Nevelésbe vett	Kedvezményben nem részesülő	Összesen
Beregi Mesevarázs Birodalom Bölcsődéje	3085	703	305	226	0	274	4593
Hétszínvirág Óvoda	18377	7949	6003	8405	776	2088	43598
Eötvös József Ált. Isk. és AMI	0	10732	7224	25157	576	19038	62727
Petőfi Sándor Tagintézmény	0	4797	1390	9647	3063	8043	26940
Kölcsey Ferenc Tagintézmény	0	1800	1846	11220	689	3795	19350

Általános iskolák összesen:	0	17329	10460	46024	4328	30876	109017
II. Rákóczi Ferenc Gimnázium	0	2203	977	1885	537	10885	16487
Lónyay Menyhért Baptista Szakgimnázium és Szakközépiskola	0	101	0	430	98	74	703
Babus Jolán Kollégium	0	1645	203	4931	634	2552	9965
Középiskolák összesen:	0	3949	1180	7246	1269	13511	27155
Menedéket kérő gyermekek	1888	0	0	0	0	0	1888
Mindösszesen:	23350	29930	17948	61901	6373	46749	186251

16. számú táblázat
Vásárosnaményi étkező gyerekek száma
(fő)

	Nem vásárosnaményi gyerek	vásárosnaményi gyerek
Bölcsőde összesen:	6	18
Óvodák összesen:	67	243
Általános iskolák összesen:	300	410
Középiskolák összesen:	129	42
Menedéket kérő gyermekek	0	39
Mindösszesen:	502	752

Az Önkormányzat minden évben a hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos gyermekek részére a nevelési és tanítási szünetekben is biztosítja a gyermekétkeztetést.

17. számú táblázat
Szünidei étkeztetést igénylő gyerekek száma
(2022. év)

Korcsoport	Tavaszi szünet			Nyári szünet			Őszi szünet			Téli szünet		
	HH	HHH		HH	HHH		HH	HHH		HH	HHH	
	Igényelte	Igényelte	Összes:	Igényelte	Igényelte	Összes:	Igényelte	Igényelte	Összes:	Igényelte	Igényelte	Összes:
Bölcsőde	0	1	1	5	7	12	0	0	0	1	2	3
Óvoda	0	2	2	7	13	20	0	0	0	1	4	5
Általános iskola	2	5	7	11	46	57	0	0	0	11	9	20
Középiskola	2	1	3	7	10	17	0	0	0	4	4	8
Összesen	4	9	13	30	76	106	0	0	0	17	19	36

A gyerekek nagy része kedvezményesen vagy ingyenesen étkezik. Legnagyobb arányban az óvodások és a bölcsődések nem fizetnek az étkezésért jogszabály alapján. Az általános iskolákban gyermekvédelmi kedvezmények nagy száma teszi számukra ugyanezt lehetővé. A nevelésbe vett gyermekek is ingyen étkezésre jogosultak. Kedvezményesen (50%) étkezhettek a nagycsaládosok és a tartósan beteg gyerekek.

3) Házi segítségnyújtás

A szolgáltatást igénybevevők száma a kor előrehaladtával emelkedik. Az életkor emelkedésével az idősök egészségi állapotában bekövetkezett változások miatt igénylik egyre többen a házi segítségnyújtást. A két nem eltérő halandóságából adódóan a szolgáltatás igénybevételi aránya a nők javára billen. A házi segítségnyújtást és az étkeztetést a gondozottak többsége együtt veszi igénybe. Ez visszavezethető egyrészt a gondozottak egészségi állapotára, másrészt a kedvezményes étkezés lehetőségére.

18. számú táblázat

Ellátotti létszám alakulása

Év	Összlétszám	Férfi	Nő
2022. 12. 31.	50	10	40

2022. évben új ellátottként 6 főt vontak be a gondozásba, ellátása megszűnt 8 főnek. A megszűnés okai idősök otthonában való beköltözés, illetve halálozás volt.

19. számú táblázat

Gondozottak megoszlása gondozási szükséglet szerint

(2022. év)

A gondozottak megoszlása	fő	személyi gondozás	szociális segítség
Vásárosnamény	25	23	2
Vitka	8	2	6
Gergelyugornya	9	9	
Perényi- Károlyi- Tanya	8	7	1
összesen	50	41	9

4) Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás megállapodás alapján Vásárosnamény közigazgatási területén és a csatlakozó településeken valósul meg. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban résztvevő települések szétszórtnak, egymástól nagy távolságokra helyezkednek el egymástól. A települések a Vásárosnaményi Kistérségben találhatóak. A 13 település közül Vásárosnamény az egyetlen város, a többi községi jogállású.

Szolgáltatást működtető települések készülék száma szerint:

Barabás 5 db, Beregsurány 5 db, Csaroda 7 db, Gemze 0 db Gulács 5 db Gyüre 9 db Kisvarsány 7 db Lónya 5 db Nagyvarsány 5 db Olcsva 6 db Tiszaadony 8 db Tiszavid 5 db Vásárosnamény 17 db Vásárosnamény (Gergelyugornya): 6 db.

20. számú táblázat

Finanszírozási szerződésben vállalt, illetve teljesített feladatmutató

Feladatmutató	2022. év
Vállalt:	90
Teljesített (elszámolt):	90.72

21. számú táblázat

Éves segélyhívási összesítő településenkénti bontásban

Települések neve	Ellátásban részesülők száma (fő)	Kihelyezett készülékek száma (db)	Segélyhívások száma (db)		
			Segítségnyújtást igénylő riasztás	Téves riasztás	Összesen
Barabás	8	5		1	1
Beregsurány	7	5	3	3	6
Csaroda	8	7	1	1	2
Gemzse	0	0	-	-	-
Gulács	5	5	-	-	-
Gyüre	10	9	3	2	5
Kisvarsány	8	7	5	4	9
Lónya	6	5	1	3	4
Nagyvarsány	5	5	-	1	1
Olcsva	6	6	-	-	
Tiszaadony	9	8	7	1	8
Tiszavid	5	5	2	1	3
Vásárosnamény	27	23	15	18	33
Összesen:	104	90	37	35	72

22. számú táblázat

Az ellátást igénybevevők szociális rászorultság szerinti megoszlása

Szociális rászorultság oka / ellátás indoka	Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma (fő)
Egyedül élő	
Egyedül élő 65 év feletti személy	101
Egyedül élő 65 év alatti, súlyosan fogyatékos személy	3
Egyedül élő 65 év alatti, pszichiátriai beteg személy	0
a) Egyedül élő összesen:	104
Két vagy többszemélyes háztartásban élő	
Két vagy többszemélyes háztartásban élő 65 év feletti személy	0
Két vagy többszemélyes háztartásban élő 65 év alatti, súlyosan fogyatékos személy	0
Két vagy többszemélyes háztartásban élő 65 év alatti, pszichiátriai beteg személy	0
b) Két vagy többszemélyes háztartásban élő összesen:	
Ellátást igénybe vevők szociális rászorultság szerinti megoszlása	
1.) Szociálisan rászorult személyek száma (a+b):	104
2.) Szociálisan nem rászorultak száma:	0
3.) Az ellátást igénybe vevők mindösszesen (1.+2.):	104

23. számú táblázat

Az összes ellátást igénybe vevők életkori megoszlása

	65 év alatt	65-69 év	70-74 év	75-79 év	80 év feletti	Összesen
Szociálisan rászorult egyedül élő személy	3	5	18	27	51	104

24. számú táblázat

Az ellátásból történő kikerülés okai

Az ellátásból történő kikerülés okai az elszámolási időszakban	Ellátásból kikerült személyek száma (fő)
elhalálozás	9
bentlakásos intézménybe kerülés	4
kórházba kerülés	
saját kérésre	1
törvényes képviselő kérésére	
alkalmatlanság a rendszer kezelésére	
egyéb (felsorolás):	
Összesen:	14

5) Nappali ellátás – Idősek Klubja

Nappali ellátás keretében a saját otthonukban élő 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosítjuk a szolgáltatást.

Az Idősek Klubja az alábbi szolgáltatásokat nyújtja az igénybevevők részére:

- szabadidős programok szervezése,
- fizikai, szellemi és szórakoztató jellegű foglalkozások szervezése, a szellemi frissesség megőrzése, az önellátásra való képesség megtartása, és az élettől való elszigetelődés megakadályozása érdekében,
- kétheti rendszerességgel orvosi ellátás biztosítása a körzetben lévő házi orvos közreműködésével,
- segítségnyújtás hivatalos ügyek intézésében,
- életvitelre vonatkozó tanácsadás, életvezetés segítése,
- torna lehetőségének biztosítása,
- egyéni esetkezelés,
- mentális gondozás.

Az idősek klubja által nyújtott szolgáltatások térítésmentesek.

25. számú táblázat

Idősek Klubja létszámának alakulása

Év	összlétszám	Férfi	Nő
2022.12.31.	20	5	15

2022. évben 1 főt vettek ellátásba, 1 fő pedig kikerült. A Klub 20 férőhelyes, változó kihasználtsággal működik. Az idősek Klubjában étkeztetésben részesült 1 fő. Az étkezésért fizetendő térítési díj megegyezik a szociális étkeztetésben fizetendő személyi térítési díj összegével.

6) Idősek Otthona

Az idősek otthonában meghatározott gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, és a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

Az ápolást-gondozást nyújtó intézmény feladata: az intézményi ellátást igénybevevő valamennyi ellátott részére teljes körű ellátás – napi legalább háromszori étkezést, szükség szerint ruházat, illetve egyéb textíliával való ellátás, mentális gondozás, egészségügyi ellátás, lakhatás – biztosítása, valamint az a feladatellátáshoz szükséges feltételek megteremtése.

A székhelyen működik az Idősek Otthona 26 férőhellyel, mely a település központjában helyezkedik el. A bekerülő ellátottaknak az Szt. és a SZEM. rendelete alapján 2023. május 1. napjától belépési hozzájárulást kell fizetni. A belépési hozzájárulás mértéke egységesen férőhelyenként: 1 000 000 Ft/fő. A belépési hozzájárulás megfizetésének határideje legkésőbb az intézményi jogviszony létesítése előtti munkanap.

Ha az intézményi jogviszony a szerződés megkötésétől számított három éven belül megszűnik, a belépési hozzájárulás időarányos részét kérelemre, a fenntartó visszafizeti a belépési hozzájárulást megfizető részére. Amennyiben a jogviszony az ellátást igénybe vevő lakó halála miatt szűnik meg, és a befizető az ellátást igénybe vevő volt, úgy a kifizetés a jogerős hagyatéki végzésben szereplő örökös részére, annak kérelmére történik.

26. számú táblázat

Ellátottak kor és nem szerinti megoszlása

Kor szerinti megoszlás	2022. év		
	nő	férfi	Összesen
70-74 év	2		2
75-79 év	2		2
80-89 év	18	1	19
90 – X éves	4		4
Összesen:	26	1	27

Ellátásból kikerült 2022. évben	1 fő
Más tartós intézménybe való átkerülés	0 fő
Ellátásba véve 2022. évben	2 fő

Demens ellátottak összetétele 2022. december 31-én:

- súlyos demens ellátottak száma: 11 fő,
- gondozása megszűnt: 1 fő,
- bentlakók közül demensnek nyilvánított az év folyamán: 8 fő.

7) Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása

Feladatellátás:

- átmeneti elhelyezést nyújtó intézményi ellátás
- A szálló kialakítása során figyelembe vettük a jogszabályokban előírt feltételeket. Kialakításra került 2 db 5 ágyas lakosztoba, 1 db orvosi szoba, mozgáskorlátozott vizesblokk, zuhanyzó és mellékhelyiség. Közösségi együttlétre alkalmas társalgóval étkezővel is rendelkezik az intézmény, melyben kábel tv szolgáltatás biztosítja a lakók szórakozási lehetőségét.

Ellátottak köre:

A szálló átmeneti elhelyezést biztosító intézmény, melyet személyes és szociális körülmények miatt lakással, lakhatással, szállással nem rendelkező rászorulóknak vehetnek igénybe.

Ellátási kötelezettsége:

Vásárosnamény Város közigazgatási területén élő hajléktalan személyek. A hajléktalanok átmeneti szállásán működési engedély szerint 10 fő részére biztosítják az átmeneti jellegű lakhatást.

2022. évben ellátásból kikerült 14 fő, felvételt nyert 15 fő.

Jellemző tendencia, hogy a szállón élők újbóli kérelemmel fordulnak az intézményhez. Ebből adódik, hogy több éve már ott élnek. Közülük 1 fő tartós kórházi kezelés alatt áll, 1 főnek jogviszony fenntartása van. Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesül 2 fő, melyet Budapest Főváros folyósít számukra. Nyugdíjszerű ellátásban részesül 4 fő, közmunkaprogramban részt vesz 3 fő. Semmilyen jövedelme 2 főnek nincsen, munkaviszonya mindössze 1 főnek van.

27. számú táblázat

Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállásán élők létszámának alakulása

Év	Összes létszám	Férfi	Nő	18-39 éves	40-59 éves	65-69 éves	70-74 éves	80-x éves
2022. 12. 31.	12	12	-	-	10	2	-	-

A szolgáltatások finanszírozása, működtetésének költségei

Az Önkormányzat gondoskodik a szociális alapellátások biztosításáról, az általa fenntartott integrált szociális intézményének megfelelő működtetéséről, biztosítja az ahhoz szükséges feltételeket, a szakmai, pénzügyi felügyeletet és a szükséges fedezetet. A fentiek alapján látható, hogy az Önkormányzat eleget tesz a jogszabályban foglalt fenntartói kötelezettségének.

Az Önkormányzat fenntartásában álló integrált szociális intézmény éves költségvetése az elmúlt évben: 482 107 512 Ft, melyből:

- állami hozzájárulás: 282 475 264 Ft,
- saját (költségvetési) bevétel: 138 129 558 Ft,
- önkormányzati hozzájárulás: 61 502 690 Ft.

28. számú táblázat

A Vásárosnaményi Humán Szolgáltató Központ 2022. évi költségvetése

Megnevezés	Egyéb étkeztetés	Gyermek-étkeztetés	Munkahelyi étkeztetés	Időskorúak bentlakásos ellátása	Idősek nappali ellátása	HÁSZ	Szociális étkeztetés	HSG	JHSG	Tanyagondnoki szolgálat	HUMÁN összesen
1. Kiadás összesen	41 549 547	211 528 410	18 018 644	118 045 436	14 412 101	10 836 193	34 163 640	23 674 071	2 859 119	7 020 351	482 107 512
2. Saját bevétel	44 751 997	33 904 095	7 365 170	33 213 346	-	1 233 710	16 086 695	1 574 545	-	-	138 129 558
3. Normatíva	-	140 985 801	-	54 360 000	4 512 600	6 216 700	5 763 850	17 350 850	2 738 000	4 590 600	236 518 401

4. Bérintézkedések támogatása	-	6 129 459	-	6 579 300	1 140 000	820 000	510 000	3 690 000	-	551 700	19 420 459
5. Szociális ágazati pótlék	-	10 803 176	-	9 262 710	1 090 284	624 843	1 152 070	2 160 264	-	1 443 057	26 536 404
6. Állami támogatás összesen (3 + 4 + 5.)	-	157 918 436	-	70 202 010	6 742 884	7 661 543	7 425 920	23 201 114	2 738 000	6 585 357	282 475 264
Önkormányzati hozzájárulás (1. - 2. - 6.)	- 3 202 450	19 705 879	10 653 474	14 630 080	7 669 217	1 940 940	10 651 025	- 1 101 588	121 119	434 994	61 502 690

A településen szociális ellátást végző egyéb szolgáltatók:

1) „Együtt az úton” Közhasznú Egyesület Támogató Szolgálat Csaroda (székhelye: 4481 Nyíregyháza, Kemecei u. 48-50., a továbbiakban: Egyesület):

Támogató szolgálatot működtet Vásárosnaményban a 4800 Vásárosnamény, Esze Tamás utca 4. sz. alatt.

A következő szolgáltatásokat biztosítja:

- Személyszállítás
- Személyi segítségnyújtás
- Információnyújtás, tanácsadás
- Szabadidős programok szervezése

Ellátottak köre: Az otthonában - egyedül vagy családjával - élő mozgássérült, látássérült, hallássérült, értelmi sérült, halmozottan sérült és autista személyek. Az ellátás igénybevételére jogosult minden az ellátási területen élő fogyatékos személy.

Vásárosnaményban jelenleg 16 fő ellátottnak segítik a mindennapi életvitelét.

2) *Megoldás Közhasznú Egyesület* (székhelye: 4600 Kisvárd, József Attila út 58., telephelye: 4800 Vásárosnamény, Esze Tamás utca 4.)

Az Egyesület vásárosnaményi telephelyén működő szociális szolgáltatásai:

- Pszichiátriai betegek nappali ellátása (férőhelyszám: 30 fő): Ellátási területe: a Vásárosnaményi járáshoz tartozó települések közigazgatási területe.
- Fogyatékos személyek nappali ellátása (férőhelyszám: 50 fő). Ellátási területe: a Vásárosnaményi járáshoz tartozó települések közigazgatási területe. A vásárosnaményi épület nyitva álló helyiségként szolgál a támogató szolgáltatást és a közösségi pszichiátriai ellátást igénybe vevők számára.

Jelenleg 60 fogyatékkal élő és 30 pszichiátriai beteg személlyel van az intézménynek megállapodása. Az Egyesület célja, hogy segítsék a fogyatékosokkal élőket abban, hogy a társadalom teljes jogú tagjaivá válhassanak, s mindennapi életvitelüket könnyebbé, hasznosabbá tegyék.

32. számú táblázat

A városban működő egyházi és egyéb szolgáltatók

Fenntartó neve	Szolgáltató neve	Ellátás típusa	Ellátás altípusa
Aranyosapáti Görögkatolikus Egyházközség	Szent Miklós Hálója Szolgálat	Házi segítségnyújtás	
Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	Új Esély Központ Vásárosnamény	Nappali ellátás	Szenvedélybetegek nappali ellátása Pszichiátriai betegek nappali ellátása
Boldog Családokért Szociális és	Boldog Családokért Szociális és	Nappali ellátás	Fogyatékos személyek nappali ellátása

Gyermelvédelmi Egyesület	Gyermekvédelmi Egyesület Szociális Szolgáltató Központ	Támogató szolgáltatás	
Gergelyugornyai Református Egyházközség	Gergelyugornyai Református Egyházközség Házi Segítségnyújtó Szolgálat	Házi segítségnyújtás	
Nagyvarsányi Református Egyházközség	Református Idősek Otthona	Házi segítségnyújtás	
Pátróhai Református Egyházközség	Református Egyházközség "CÉDRUS" Idősek Klubja	Szociális étkeztetés Házi segítségnyújtás	Szociális konyha, népkonyha
Tornospálcai Református Egyházközség	Áldás Református Diakóniai Központ	Házi segítségnyújtás Szociális étkeztetés	Szociális konyha, népkonyha
Vásárosnaményi Református Egyházközség	Vásárosnaményi Református Egyházközség Házi Segítségnyújtó Szolgálat	Házi segítségnyújtás	
Vitkai Református Egyházközség	Vitkai Református Egyházközség Házi segítségnyújtó Szolgálat	Szociális étkeztetés Házi segítségnyújtás	Szociális konyha

Mint láthatjuk a városban a szociális szolgáltatások elég széles körben biztosítottak, ezért ezek bővítését az Önkormányzat nem tervezi.

IV. SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ÉS ELLÁTÁSOK FEJLESZTÉSE

1. Szociális szolgáltatások fejlesztésének és működtetésének alapelvei

Szociálpolitikai alapelvek:

- a szociális biztonság megteremtése és fenntartása önkormányzati felelősség,
- nyitott szociálpolitika - melynek szereplői a szolgáltatásokat biztosító és koordináló önkormányzat, az önkormányzati intézmények, a non-profit, egyházi és piaci szervezetek,
- az egyén és családok védelme a helyi társadalom zavartalan együttélése érdekében.

A szociális szolgáltatások megszervezésekor érvényesülő értékek:

- valós szükségletekre épülő, egyénre szóló szolgáltatások, társadalmi integráció erősítése,
- innováció,
- minőség a szolgáltatásokban,
- hatékonyság.

Fejlesztési irányok és célkitűzések a szociális ellátásban:

- a szociális szolgáltatások széleskörű elérhetőségének biztosítása, széleskörű szociális háló kiépítése,
- az alapellátások valamennyi formájának kiépítése, a meglévők erősítése,
- eltérő személyes szükségletekre rugalmasan reagáló ellátórendszer működtetése,
- az egyes ellátási formák közötti megfelelő átjárhatóságot és hatékony működtetést biztosító célszerű integrált szervezeti forma megtartása, fejlesztése,
- térségi szerepvállalás fejlesztése a lehetséges ellátások esetében,
- a meglévő szociális intézményrendszer építészeti, tárgyi és személyi feltételeinek javítása (épületi

- adottságok, képzés, továbbképzés),
- pályázati lehetőségek kiaknázása,
- szolgáltatások minőségének megtartása, törekedés a minőség emelésére,
- hatékonyabb együttműködés a szociális szolgáltatásokat befolyásoló más ellátórendszerekkel (egészségügy, oktatás, foglalkoztatás).

2. SWOT analízis a szociális ellátások fejlesztéséhez

Erősségek	Gyengeségek
<p>Az önkormányzat által fenntartott integrált szociális intézmény gazdálkodása kiszámítható, az ellátási formák egymásra épülésével a meglévő humán erőforrás hatékonyabban foglalkoztatható.</p> <p>Szakképzett és hivatástudattal rendelkező munkatársak foglalkoztatása minden területen, új szakképzések megszerzése (jelenleg 8 fő).</p> <p>A munkatársakat a kölcsönös elfogadás, empátia jellemzi.</p> <p>Jó munkahelyi légkör.</p> <p>Előírt személyi, tárgyi feltételek, valamint végleges működési engedélyek megléte.</p> <p>Ellátott-központú, minőségi ellátás nyújtása.</p> <p>Esélyegyenlőség biztosítása.</p> <p>Jó kapcsolat a fenntartóval és a társszervezetekkel.</p> <p>Az Szt. által kötelezően előírt valamennyi szolgáltatás, ellátás biztosítása.</p>	<p>Pályázati lehetőségek hiánya.</p> <p>A munkatársak aktivitása gyengülhet, mivel alacsony a bérek, alacsony presztízis és megbecsülés jut a szociális szakembereknek.</p> <p>Településszerkezetből adódó hátrányok. Hiányzó átmeneti elhelyezést biztosító intézmények.</p> <p>A szociális bérlakásokra való igények száma jóval meghaladja a rendelkezésre álló igények számát.</p> <p>Férőhelyhiány az idősök otthonában.</p> <p>Az ápolási tevékenység felerősödik, egyre jobban eltolódik a hangsúly az egészségügyi szolgáltatások felé.</p> <p>Kevés önkéntes és gyakornok.</p> <p>Az idősök otthona épülete energetikailag korszerűsítésre szorul.</p> <p>Főzőkonyhák további korszerűsítésre szorulnak.</p> <p>A dolgozók fizikailag és mentális leterheltek.</p> <p>Integrált intézmény lévén a többféle szolgáltatás a sok adminisztráció a vezető figyelmét, irányító, ellenőrző munkáját feldarabolja, megnehezíti.</p> <p>A dolgozók részére a szupervíziók tervezett, rendszeres megvalósítása hiányzik.</p> <p>Továbbképzésekre nincs anyagi fedezet a központi költségvetésből.</p> <p>Ellátási formák alulfinanszírozása pl.: jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, idősök otthona.</p>
Lehetőségek	Veszélyek
<p>A feladatok megvalósításában közreműködők elkötelezettsége.</p> <p>Pályázati lehetőségek maximális kihasználása.</p> <p>Javuló szociális szabályozás.</p> <p>Széles körű szociális védőháló.</p> <p>A jogszabályi háttér kialakult (törvényi, rendeleti, helyi rendeleti). Közös cél elérése.</p> <p>Szakmai továbbképzéseken való részvétel.</p> <p>Pályázati lehetőségek megkeresése, szociális és infrastrukturális területen.</p> <p>Támogató szervezetek felkutatása,</p> <p>Együttműködés a városban működő intézményekkel, civil szervezetekkel.</p> <p>Munkavállalói túlterheltség csökkentése, önkéntesek szervezése.</p>	<p>Folyamatosan változó törvényi háttér.</p> <p>Szakember hiány, szakmai utánpótlás nehézsége,</p> <p>A szociális területen dolgozók presztízse nem megfelelő. Bérézés elmarad az egészségügyi területtől. A diplomás szakemberek alulfinanszírozása.</p> <p>Az ellátotti létszám alapján történő normatíva nem fedezi a valós gondozási rászorultságot.</p> <p>Szakképzett dolgozók hiánya (pl. felsőfokú szociális szakemberek, szociális ápolók gondozók, szakács)</p> <p>Mentális és fizikai megterhelés,</p> <p>Közfoglalkoztatásban dolgozók továbbfoglalkoztatásának bizonytalansága.</p> <p>Szociális pályázati lehetőségek hiánya.</p> <p>Központi költségvetési támogatások szűkülése.</p> <p>Saját források behatároltsága.</p>

3. A szociális szolgáltatások, ellátások fejlesztése

Elsődleges prioritás a kötelező alapszolgáltatások biztosításának fenntartása, a szolgáltatások színvonalának megtartása mellett. Az Önkormányzat elhivatott abban is, hogy az általa működtetett nem kötelező szociális ellátásokat tovább működtesse lehetőleg egyre jobb színvonalon. Ehhez szükség van a meglévő humán erőforrás folyamatos megtartására és továbbképzésére, valamint a tárgyi feltételek folyamatos pótlására, cseréjére, javítására. Szükséges továbbá a helyi szociális rendeletek (Szem. r., Szoc. r.) rendszeres felülvizsgálata, az igényekhez, szükségletekhez történő igazítása. További szolgáltatások bevezetését az Önkormányzat egyenlőre nem tervezi, pénzügyi és humán erőforrásait a meglévő ellátások színvonalának megtartására, fejlesztésére kívánja fordítani.

A fejlesztések ellátási típusonként kerülnek bemutatásra, építészeti, tárgyi feltételek, valamint szolgáltatásfejlesztési megfontolásban.

Építészeti feltételek fejlesztése:

- 1) *Székhely épület fejlesztése* (4800 Vásárosnamény, Bartók Béla utca 24.): Itt helyezkedik el az idősek otthona, idősek klubja, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, házi segítségnyújtás.

Cél egy gazdaságosabban üzemeltethető és a szükségleteknek jobban megfelelő épület biztosítása. A folyamatosan növekvő energiaárak miatt megújuló energiaellátásra van szükség ahhoz, hogy az idősek részére a költségek elfogadhatóak maradjanak. Az idősek otthonában a legjelentősebb energetikai kiadás a fűtés és melegvíz fogyasztás kapcsán fellépő gázfogyasztás.

Szükséges fejlesztések:

- az épület energetikai korszerűsítése (Az energetikai korszerűsítés két fő területre koncentrálódik: az egyik az épület hőszigetelő képességének javítása, a másik megújuló energia alkalmazása.)
- az idősek otthona férőhelyeinek legalább 50 férőhelyre történő bővítése vagy új telephely létesítése,
- középsúlyos és súlyos demens részleg kialakítása,
- szociális alapszolgáltatások részére új épület vagy épületrész kialakítása,
- felújítási munkálatok elvégzése, tetőjavítás, fűtésjavítás, helyiségek festése,
- irodák, foglalkoztató helyiség kialakítása,
- teraszok előtetővel történő ellátása,
- belső udvarrészen a csapadékvíz elvezetése,
- szakápoláshoz megfelelő helyiségek kialakítása,
- 1 db klíma beszerzése a társalgóba,
- 8 db lakószoba ablak és 2 db bejárati ajtó cseréje,
- az intézmény külső részén füvesítés, park kiépítése,
- az épület körül a külső járda felújítása,
- az épület homlokzatának festése, javítása.

- 2) *Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:* 4800 Vásárosnamény, Vammala u. 2.

Férőhelybővítést az Önkormányzat nem tervez, azonban az épület fűtéskorszerűsítése, szigetelése elkerülhetetlen.

- 3) *Konyhák fejlesztése:*

Egy központi, nagyobb kapacitású, modern technológiával jól felszerelt konyha működtetésével a főzés

és a tálalás egy helyen biztosítható, ezáltal a munkaszervezés hatékonyabb, a gazdálkodás pedig takarékosabb, költségkímélőbb lenne. A belső városrészben működő „nagykonyha” bővítésére helyhiány miatt már nincs lehetőség.

4) *Alapszolgáltatások építészeti feltételeinek fejlesztése:*

Az alapszolgáltatások részére új telephely kialakítására lenne szükség, addig pedig megoldást jelent a székhelyépület teraszának beépítésével külön helyiség kialakítása.

5) *Bérlakás fejlesztés:* A városban évente közel 40 db ingatlan kerül árverezésre, ezért ütemezve 10 éven belül legalább 20 db bérlakás kialakítása szükséges.

Tárgyi feltételek fejlesztése:

1) *Idősek otthona:*

- bútorzat, eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, illetve pótlása, javítása,
- további betegápolási ágyak beszerzése,
- tálalókonyhába speciális tálalóasztal beszerzés.

2) *Idősek klubja:*

- bútorzat, eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, pótlása, javítása, önálló épületrészbe történő áthelyezése,
- az idősek otthona épületében lévő terasz beépítésével foglalkoztató és pihenésre alkalmas helyiség kialakítása.

3) *Házi segítségnyújtás:*

- kerékpárok cseréje és a szakmai munkát segítő eszközök beszerzése.

4) *Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás:*

- további segélyhívó készülékek beszerzése,
- Vitka városrészben és a Perényi tanyán a jelzőrendszer kiépítése.

5) *Étkeztetés:*

- az ebéd házhoz szállításának körülményeinek javítása, szállító gépkocsi beállítása.

6) *Tanyagondnoki szolgálat:*

- kommunikációs hálózat fejlesztése (internet, telefon).

7) *Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:*

- nyílászárók cseréje, bútorzat cseréje.

8) *Konyhák fejlesztése:*

a) *Nagykonyha:*

- szellőző berendezés felújítása, klíma beszerelése, hűtőkamra cseréje,
- felújításból kimaradt helyiségek felújítása (húselőkészítő, mosogató tér, folyosó, ebédlő festése) és melegítő pult beszerzése,

b) *Kölcsey – tálalókonyha:*

- 1 db zsámoly beszerzése.

c) Eötvös-tálalókonyha:

- a konyha kiszolgáló helyiségének bővítése,
- 1 db mosogatógép beszerzése,
- vizesblokk korszerűsítés, felújítása.

d) Petőfi – konyha:

- ebédlő felújítása, nyílászáró cseréje,
- ipari hűtőgép beszerzése,
- gázzsámoly cseréje,
- az ételszállításban közreműködő 1 db autó cseréje.

Személyi feltételek fejlesztése:

A szolgáltatások terén biztosítani kell a szakmai jogszabályok által meghatározott, legalább minimális számú és szakképzettséggel rendelkező szakdolgozói létszámot.

Megfelelő szervezeti struktúrában - azonos telephelyen, egymásra épülő ellátási formáknál - hatékonyabb munkaszervezés valósítható meg.

A szakmai munka hatékonysága érdekében:

- szükséges a szakdolgozók folyamatos képzése, a szakmai ismeretük folyamatos bővítése a személyiségfejlesztés és a szervezetfejlesztés területein is, szupervízió a kiégés ellen,
- a különböző munkafolyamatokat végző szakemberek együttműködése, szakmaközi egyeztetések szervezése.

Szolgáltatások fejlesztése:

1) Idősellátás fejlesztése:

Az időskorú lakosság szociális ellátásában alapvető fontosságú, hogy a rászoruló személy az igényelt segítségnyújtást, gondoskodást minél tovább saját környezetében, lehetőleg saját otthonában kapja meg.

Ennek érdekében szükséges a már működő alapellátási formák: étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi gondozás, nappali ellátás erősítése:

- rendszeres tájékoztatással a minél szélesebb körű hozzáférés érdekében,
- személyre szóló, egyéni szükségletekre épülő ellátás biztosításával,
- a szolgáltatások hatékonyságának növelése - az idős ember szociális, mentális és fizikai állapota alapján legmegfelelőbb ellátási forma biztosításával,
- a szakmai munka minőségének emelésével,
- a szolgáltatások szakmai team útján történő koordinációjával a legmegfelelőbb ellátás meghatározásában, megtervezésében és megvalósításának folyamatában.

Demens személyek ellátásának fejlesztése:

Cél, hogy az idősek otthonában enyhe vagy középsúlyos mértékű mentális hanyatlást mutató lakók is elhelyezésre kerülhessenek, mivel számuk folyamatosan nő. Az intézményen belül - az épület adottságait figyelembe ugyanúgy lakószobákban kerülnek elhelyezésre a demens lakók. Jól átlátható, egyértelmű

jelzésekkel ellátott, biztonságos berendezésű részleg kialakítására lenne szükség.

A demens lakók elkülönítése vagy az egészséges lakókkal együtt lakása egyénre szabott elbírálás alapján történik a gondozott tünetei, viselkedése alapján. A tapasztalatok azt mutatják, hogy van olyan demens, akinek motivációt jelent az ép gondolkodású, de mozgásában sérült lakótársról való gondoskodás, az együttlakás. Ez a mindennapi feladat, a demens személy szinten tartását nagymértékben befolyásolja. Ezzel ellentétben, amikor a demens lakó éjszakai vagy napközbeni magatartásával zavarja lakó társai nyugalma, így hasonló állapotban történő demens lakóval történő elhelyezése lenne indokolt.

A megnövekedett feladatok, és a helyben elvégezhető feladatok azt az irányt vetik fel, hogy a bentlakásos intézményekben szakápolási feladatokat is el kell látni. Amennyiben a tárgyi feltételek lehetővé teszik szakápolási részleget kell kialakítani a közeljövőben.

A szociális alapellátási formákhoz együttműködően kapcsolódnia kell az otthoni szakápolásnak, mely jelenleg az egészségügyi ellátások egyik formája. A szociális alapszolgáltatások eredményességének egyik feltétele az egészségüggyel - alap és szakellátás - való aktív és kölcsönös együttműködés, hiszen egyrészt az alapellátás vagy szakellátás orvosának javaslata, szakvéleménye nélkül nem jöhet létre gondozási-ápolási tevékenység, másrészt a szociális és egészségügyi ellátás egymásra épülhet, ill. egymást kiegészítheti.

A szociális alapszolgáltatásokat minden ellátotti kör számára biztosítani szükséges. Így az idős embereken túl a fogyatékosok, hajléktalanok, pszichiátriai és szenvedély betegek számára egyaránt. Ehhez szükséges a városban működő – a célcsoport részére szociális szolgáltatásokat nyújtó - civil és egyházi fenntartókkal a szoros együttműködés, információ átadás, közös programok szervezése, stb.

Felkészülést igényel a haldokló beteg és családjának ellátása, szükségessé válik a hospice szolgáltatás megszervezése az intézményben dolgozó szakemberek és a team munkában együttműködő házi orvosok és az egyházak képviselőivel.

2) Jelzőrendszeres házi gondozás fejlesztése:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a házi segítségnyújtás kiegészítő szolgáltatása. A szolgáltatás jelenleg 90 db készülékkal működik, ebből Vásárosnaményban 33 db van. Az igény folyamatosan bővül, a készülékek számát rövid távon legalább 15-20-al növelni szükséges.

Biztosítani kell a folyamatos üzemeltetést, mivel ez biztonságot nyújt az ellátottaknak és családjuknak. Vitka városrésze és a Perényi-tanyára ki kell terjeszteni a szolgáltatást.

3) Általános és speciális ellátások fejlesztése

- *Családsegítés fejlesztése:* A családsegítés 2016. évtől a családsegítő és gyermekjóléti szolgálat keretében működik, ahol szakképzett és gyakorlott szociális szakemberek látják el a feladatot. A szolgálat keretében jó lenne legalább pszichológiai, jogi és munkavállalási tanácsadást biztosítani. Erősíteni szükséges tovább a családsegítés jelenlétét a városban. A Család és Gyermekjóléti Szolgálatnak, valamint a Család és Gyermekjóléti Központnak szorosabb együttműködést kell kialakítania az intézményekkel, társszervekkel és a Vásárosnaményi Járási Hivatallal.

A jelzőrendszeri tagok együttműködését is fokozni szükséges. A védőnői szolgálatnak nagyobb hangsúlyt kell fektetnie a tudatos családtervezésre.

A nevelőszülői hálózat bővítését és a nevelőszülők kiválasztásának szigorítását javasolni fogja önkormányzatunk az illetékes szervek felé.

- *Fogyatékosokkal élő ellátásának fejlesztése:* A városban a fogyatékosokkal élő személyek nappali

ellátását a Megoldás Közhasznú Egyesület és az „Együtt az úton” Közhasznú Egyesület látja el támogató szolgálat, valamint nappali ellátás biztosításával. A szolgáltatások biztosítására az Önkormányzat feladat-ellátási szerződést kötött velük. Az ellátás fejlesztése történhet akár közös pályázat benyújtásával, illetve közös programok megszervezésével.

4. A fejlesztések, ütemezése, pénzügyi forrásai

A fejlesztések pénzügyi forrásai:

Az építészeti fejlesztések megvalósítása – az önkormányzat korlátozott anyagi lehetősége miatt - kizárólag pályázati forrásokból történhet, míg a tárgyi feltételek pótlása önkormányzati forrásból is megoldható. A szolgáltatások színvonalának megtartásának forrása egyrészt a költségvetési törvényben meghatározott állami normatíva, másrészt önkormányzati támogatás, hiszen a normatíva eddig sem, de várhatóan a következő években sem fedezi le a teljes költségeket, csupán annak egy részét.

A fejlesztések pénzügyi ütemezése:

1. Rövidtávú terv: 2023-2025. évben:

- hiányzó tárgyi feltételek biztosítása,
- akadálymentesítés.

Forrása: önkormányzati támogatás.

2. Középtávú terv: 2026-2028. évben:

- épületek felújítása, korszerűsítése,
- a szociális alapszolgáltatások részére önálló épületrész kialakítása, és annak tárgyi felszerelése vagy a hosszú távú tervben meghatározott új telephely kialakítása (pályázati forrástól függően)

Forrása: önkormányzati támogatás, pályázati forrás.

3. Hosszú távú terv: 2030-ig:

- idősek otthona férőhelyeinek bővítése,
- szociális alapszolgáltatások részére új telephely kialakítása,
- bérlakásfejlesztés.

Forrása: pályázati forrás.

4. Helyi szociális önkormányzati rendeletek, együttműködési megállapodások rendszeres felülvizsgálata, igényekhez, szükségletekhez történő igazítása.

5. Szolgáltatástervezési koncepció 2 évenkénti felülvizsgálata és aktualizálása, megvalósításának nyomon követése.

A szolgáltatás-tervezési koncepció végrehajtása a költségvetési lehetőségek és a pályázati források függvényében fog történni a felülvizsgálati eredmények figyelembe vételével. Önkormányzatunknak

nemcsak lehetősége, de kötelessége is a végrajtást folyamatosan értékelni annak érdekében, hogy a megvalósítás mindig a változó szociális szükségletekhez igazodjon.

V. ÖSSZEGZÉS

A szolgáltatástervezési koncepció gyakorlati megvalósítása a szociális szolgáltatások mennyiségének és minőségének, a szolgáltatások sokszínűségének fejlődését eredményezheti. Nemcsak a különböző típusú emberi problémákra keres megoldást, hanem komplex segítséget ad a rászorultak életkörülményeinek javításához. A koncepció célja hozzásegíteni az embereket az egészséges, értékes minőségi élethez, a szociális biztonság eléréséhez.

Az integrált szolgáltatások elősegítik a választási és döntési lehetőséget, mind az ellátást igénylők, mind pedig a szociális szakemberek számára. A különböző gondozási formák egymásra épülése, a szervezeti struktúrák összehangolása, valamint a szolgáltatások integrált szerveződése az erőforrások optimális kihasználását és a hiányok pótlását teszik lehetővé.

A szolgáltatástervezési koncepció megalkotása és felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a legjobb szolgáltatás nyújtása az ellátást igénylők megelégedésére, a magas színvonalú szakmai munka végzése pedig átgondolt és megalapozott költségvetés tervezésére épüljön.

A koncepcióban megfogalmazott feladatok, fejlesztések végrehajtása azonban olyan mértékű finanszírozást igényel, melyet sem a szolgáltatást nyújtó intézmény, sem a fenntartó önkormányzat önerőből nem képes biztosítani. Ezért szükség van az összes lehetséges pályázati erőforrás kihasználására, a feladatok ésszerű gazdálkodás mellett történő elvégzésére. Mivel a koncepció egy része csak állami támogatásokból tud megvalósulni, folyamatosan keresni kell a pályázati forrásokat, és kapcsolatot kell tartani a szakminisztérium illetékes főosztályaival annak érdekében, hogy a kidolgozott fejlesztési elképzelések valóra váljanak.

A szolgáltatástervezési koncepció végrehajtása - a költségvetési lehetőségek függvényében - ütemezetten fog történni, de az Intézménynek és az Önkormányzatnak lehetősége és egyben kötelessége a végrehajtás folyamatát figyelemmel kísérni, értékelni, annak érdekében, hogy a megvalósítás mindig a változó szociális szükségletekhez igazodjon.

Vásárosnamény, 2023. május 17.

Filep Sándor
polgármester